

Тернопіль: руїни, сльози, біль...

*І заплакала Богородиця:
- Сину, Сину мій, що ж то робиться?
До небес стовпи диму чорного,
Меле смертонька душі жорнами.
І вливається кров'ю ряджений...
- Сину, Сину мій, Ти ображений?
...Крики, стогони над Тернополем.
Несподівано став некрополем.
Чиясь матінка, чиясь донечка,
Задубіла чиясь долонечка...
Люди заживо під бетонами...
Кат шахедами б'є і дронами.
Він біснується, в злобі шкіриться,
А Ти дивишся! Аж не віриться!
- Мамо, Матінко, рани гояться...
Вони вистоять! Вони моляться!
І заплакала Богородиця:
- Сину, Сину мій, що ж то робиться?*
Галина КУХАРИШИН

Ранок середі 19 листопада увійде в історію нашого краю як одна з найкривавіших сторінок повномасштабної війни. Російські окупанти, використавши крилаті ракети Х-101 та дрони-камікадзе "Шахед", завдали прицільного удару по мирному, ще сонному обласному центру, що до того вважався відносно безпечним тилковим. Основний удар по Тернополю припав на житловий масив "Сонячний" - спальний район на околиці міста.

О 6:41 тернополяни почули перші вибухи: ракета Х-101 влучила в дев'ятиповерхівку на вул. Василя Стуса, 8. Обвал стався з 9-го по 3-й поверхи - будівля перетворилася на купу бетону й металу. Пошкоджено і будинок на вул. 15 Квітня, де виникла пожежа, та промислові об'єкти, зокрема завод "Оріон". Мер Тернополя Сергій Надал одразу опублікував перші відео з місця події: "Ворог цілеспрямовано цілив у житлові будинки. Це не випадковість - це терор".

До 7:00 надійшли перші повідомлення про жертви: за даними Нацполіції, на спецлінію "102" почали надходити дзвінки про зниклих рідних і пошкоджене майно. О 9:52 начальник Тернопільської ОВА В'ячеслав Негода в коментарі Суспільному назвав обстріл великою трагедією для нашого міста: "Ворог намагається знищити нашу ідентичність, б'є по цивільних, щоб посіяти паніку". Через годину ДСНС повідомила 10 загиблих і 37 поранених, серед яких 12 дітей. Протягом дня цифри тільки зростали.

На місце обстрілу багатоповерхівки у Тернополі 19 листопада приїхав очільник МВС Ігор Клименко. "Не рятуйте мене, я бачила, як живцем горіла моя дитина" - це слова матері, яка побачила пекло на землі, у своїй квартирі у Тернополі. Що для неї може бути страшнішим? Смерть? Ні, не смерть. Для цієї матері страшнішого пекла не може бути.

За словами начальника поліції області Сергія Зюбаненка, виявлено фрагменти тіл, щодо яких проводять експертизу.

"Ми робимо все можливе, аби встановити особи загиблих. Я вдячний кожному правоохоронцю, рятувальнику, медику та волонтеру, які в ці дні працювали на межі можливого", - сказав Сергій Зюбаненко. - Поліцейські зафіксували 622 звернення від потерпілих, з них 351 - щодо знищення чи пошкодження житла. Правоохоронці продовжують забезпечувати громадський порядок, документувати наслідки атаки та підтримувати постраждалих".

94 особи, з них 18 дітей отримали травми різного ступеня: опіки, переломи, контузії.

Мобільні центри МВС і ДМС на місці оперативно відновлювали документи для постраждалих. У ті важкі дні мало говорили про сотні тиж, хто втратив житло, машини, майно. Тільки одних вікон в місті

довелося вставляти понад тисячу. Але це видавалося таким мізерним, усі, кому вдалося вижити, дякували за свій другий день народження. Люди проявили згуртованість та милосердя - допомагають у ці дні постраждалим їжею, одягом, грошми тощо.

Набагато складніше пережити біль втрат. Певно, кожен тими днями стежив за новинами, тишився, коли мама дочекалася з-під руїн і завалів 20-річного сина.

Але добрих новин було мало, кількість тих, хто загинув тільки зростала. І з кожною годиною надія на порятунок згасала. Чого тільки вартувало бачити згорбленого від горя молодого батька, який до останньої хвилини сподівався, що живими віднайдуть його дружину, сина і дочку. Дива не сталося...

Розчулювали серця і священники, які стояли над невинно убієнними, відспівуючи їхні душі. Н. Нагорна у соцмережі написала: "Я дуже співчуваю жителю Тернополя. Та вперше бачу на фото і відео те, що раніше ніколи не зустрічала на місці прильотів, а, повірте, я була, на жаль, на багатьох. До них священники прийшли. Тобто духівники разом зі своєю паствою. Тобто моляться поруч. Втішають тих, кому неймовірно важко. Я розумію, чому там люди потім знову підуть до церкви..."

Психологам бракувало слів і вмінь, щоб заспокоювати людей, що втратили найрідніших. Ця трагедія, яка забрала життя десятків людей у Тернополі, залишила тисячі не лише тернополяни, а й людей по всій Україні, у різних країнах світу в стані шоку та жалоби.

Після трагічних подій 19 листопада у Тернополі хор "Гомін" Львівського органного залу оголосив про передачу 1 мільйона гривень на допомогу постраждалим.

Трагедія мала й екологічні наслідки: шкідливі речовини в повітрі перевищили норму шестерою через пожежі, повідомляло ДСНС, рекомендуючи зачиняти вікна. У регіоні запровадили 10 черг відключень електроенергії.

До слова, злагоджено працювали рятувальники, влада міста і області, поліцейські, медики, волон-

тери, комунальні та інші служби. Рятувальна операція стартувала миттєво. За даними ДСНС, до місця події залучили понад 230 рятувальників і 50 одиниць техніки з дев'яти регіонів України. "Цілу ніч розбирали завали вручну - конструкції роздроблені, кожен метр перевіряли на наявність людей", - повідомили в пресслужбі ДСНС.

Порятунок 20-річного хлопця

Аж не віриться - юнак провів під завалами майже 10 годин. І всі ми бачили журбу в очах мамі і надію у серці - тільки б вижив. Її багаторогодинний погляд, наче застиг у часі. Син був під завалами, і ніхто не знав, в якому він стані, чи дочекається порятунку. Але він був живий... "Юнак дихав повітрям крізь щілину, ми чули стукіт, чули його крик про допомогу", - розповіли надзвичайники.

Рятував людей з охопленого вогнем будинку

Володимир Колодій приніс драбину, облив себе водою й поліз рятувати людей з охопленого вогнем будинку.

Міський голова назвав його Героєм і повідомив, що хоче нагородити його почесною відзнакою міста.

Чоловік розповів, що живе неподалік, на вулиці Володимира Великого, і з вікна бачив стовп диму з будинку на 15 Квітня. У тій багатогодинній пожежі, він із сім'єю поїхав ближче до місця атаки. Залишивши дружину й дитину в автомобілі, поїб до охопленого вогнем будинку.

"Машини горіли, вибухали, скрізь були калюжі крові, лежало багато тіл", - пригадує чоловік.

На третьому поверсі перебували батьки дружини, її сестра і племінниця. Чоловік кричав і координував їх дії, просив обливатися во-

дою і закривати обличчя. Його тещу dopravили до "швидкої". Працівники ДСНС "люлькою" спустили 14-річну дитину, яка весь цей час перебувала на балконі.

Драбина була настільки розжареною, що чоловік не міг її тримати. Нею якось спустилися інші сусіди. Однак у квартирі на третьому поверсі все ще перебували теща і сестра дружини, кума Колодіїв. Обоє вони загинули.

Теща Колодія зараз перебуває в реанімації, а племінницю із другою стадією опіків трахеї і поверхневими опіками першої, другої і третьої стадії перевезли в лікарню Львова. 20 листопада їй пересадили шкіру на обличчі, стегні й руках.

Був у людей дім, а тепер - домовина...

З 19 по 21 листопада у Тернополі та області було оголошено дні жалоби: скасовані розважальні заходи, приспущені прапори. До зруйнованої багатоповерхівки тернополяни й далі несуть квіти, іграшки, фото загиблих. Імпровізований меморіал заповнений лампадками. Тут постануть Хрести пам'яті.

Тернопільська письменниця Леся Коківська-Романчук написала: "Моє тихе, мирне, безпечне місто. Мій Тернопіль. Сюди тікали люди з міст прифронтових, небезпечних... Але де тепер можна почуватися в безпеці від божевільного монстра, який воює з мирними людьми, які сплять у своїх ліжках чи збираються на роботу - просто живуть? А потім раптово - не живуть. Був у людей дім, а тепер - домовина. Було світло - тепер темрява. Для чого? Хіба зруйноване життя сотень людей дадуть тобі перемогу, недолюбий жалогідний кар'єру? Ти чекаєш, що ми зчинимо лемент - владо, здавайся, капітулуй, нехай цей жах припиниться? Ми вчинимо інакше - ми боротимемося й переможемо, а ти загинеш, загинеш у муках, спізнаєш весь той жах, що спізнали люди під завалами в останні хвилини свого життя. І хай цей жах для вас, убивці, триває вічно..."

Закінчення на 4 стор.

Газета

Свобода

Найцікавіша і найдоступніша!

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА НА 2026 РІК

Тижневик, передплатний індекс 40184

1 місяць90.00 грн. 6 місяців.....440.00 грн.
3 місяці.....230.00 грн. 12 місяців.....860.00 грн.

У ціні газети враховано вартість поштових послуг: приймання передплати та доставка видання до передплатників

Український Червоний Хрест на Тернопільщині прозвітував за 5 років роботи

В Тернополі відбулася звітно-виборна конференція Українського Червоного Хреста на Тернопільщині - подія, яка підвела підсумки діяльності організації за останні 5 років та окреслила стратегію розвитку на майбутнє.

організація Українського Червоного Хреста розширила штат із 32 до понад 220 працівників, а також залучила 350 волонтерів. На Тернопільщині реалізують різнобічні напрями допомоги - від догляду вдома за самотніми людьми поважного віку, розширення можливостей для працевлаштування - до спеціалізованих мобільних медичних бригад, реабілітаційних команд і загону швидкого реагування в критичних ситуаціях.

Детально про те, скільки всього організації вдалося зробити за ці 5 років, на конференції розповіла голова ТОО ТЧХУ Олександра Бригадир у своєму звіті.

На заході також були присутні Генеральний директор Українського Червоного Хреста Максим Дощенко, голова Тернопільської обласної військової адміністрації В'ячеслав Негода, керівники та представники державних і самоврядних інституцій, з якими співпрацюють червонохрестівці, а також партнерів і донорів.

А з нагоди події тернопільська підприємця Ірина Шевчук презентувала учасникам торт "Тернопільський", який відтепер буде візитівкою обласного центру.

Закінчення на 4 стор.

Уряд згортає кешбек

Програма "Національний кешбек", яка повертає українцям 10% від покупок вітчизняних товарів, може припинити нарахування коштів уже з 1 травня 2026 року. Про це йдеться в Постанові Кабміну № 1510 від 20 листопада, яка уточнює строки та умови програми. Якщо бюджетні кошти вичерпаються раніше, виплати зупинять з 1 січня 2026-го.

З 20 листопада заборонено використовувати кешбек на мобільний зв'язок, квитки на транспорт, розваги (театри, кіно, музеї), спорт та військові облігації. Дозволено лише на комунальні послуги, ліки, українські продукти, пошту, книги, благодійність та пожертви ЗСУ. Ці правила діятимуть до 30 червня 2026-го.

Ключові строки: кешбек за грудень 2025-го нараховує у лютому 2026-го - якщо вистачить грошей. З 1 січня 2026-го - можливе дострокове завершення, якщо бюджет не потягне. З 1 травня 2026-го - повне припинення нарахувань.

А їх везуть...Везуть.. Лиш на щиті
Вертаються додому янголами...
Все що могли б зробити у житті
Вмиє стерлося ворожими руками...
А їх везуть... Ще юні, молоді...
Вже не відкривть очі,

не всміхнуться,
Ніколи не придуть у рідний дім,
Й до маминих грудей

не пригорнуться...
А їх везуть... Не вистачає сліз...
Як серце матері не розірветься —
Якби могла, сама лягла б в землі
Лише живим дитя хай повернеться!!!
А їх везуть... Від гора сивина
Покрила скроні...

Їй всього лиш двадцять...
Забилось ненароджене дитя
У лоні... Теж стрічає тата...
А їх везуть...

Везуть... Лиш на щиті...
Знову дороги встелені квітками.
Знов на колінах і малі, й старі
Подяку щиро віддають їй пошану...
А їх везуть...

Наталія Кушнір

Захищав країну на гарячих напрямках фронту

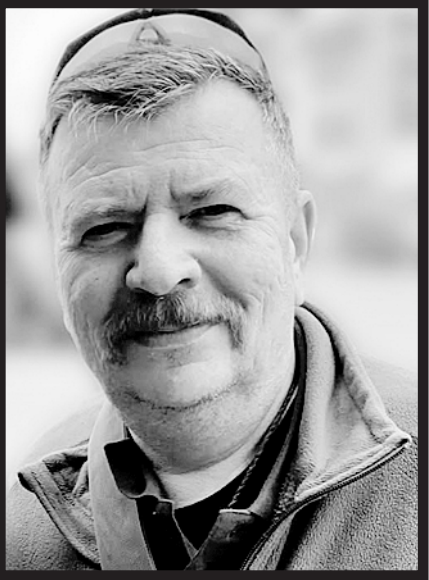

16 листопада жителі Білобожницької громади провели останню життєвою дорогою військовослужбовця, мешканця села Базар, що на Чортківщині, **Михайла Івановича ШЕВЧУКА** (20. 11. 1992 р. н.), серце якого перестало битися 14 листопада в одній із лікарень. "З початком повномасштабної війни Михайло добровольцем відправився захищати Україну. У війську був снайпером і боронив рідну землю на гарячих напрямках фронту. "Висловлюємо найщиріші співчуття матері, сестрі з родиною, бабусі, всім родичам і близьким Героя. Розділяємо спільно цей гіркий біль втрати", - йдеться в повідомленні Білобожницької сільської ради.

Поховали захисника у рідному селі.

Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам... Вічна пам'ять, честь і слава Герою!

Його серце билось за Україну

16 листопада жителі Тернопільської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, мешканця м. Тернопіль, підполковника **Ігоря Васильовича ЛАРИНА** (1964 р.н.), серце якого перестало битися 13 листопада у зв'язку із захворюванням.

Світлої пам'яті Ігор пішов добровольцем у 2014 р. захищати Україну. Виконував завдання у складі батальйону територіальної оборони "Збруч", згодом - командир батальйону охорони бригади у складі 44-ї окремої артилерійської бригади, який з'явився 2015 р. як окре-

«Вертаються додому янголами...»

"Щодня робив крок
назустріч небезпеці, аби
ми могли робити кроки
назустріч мирному завтра"

17 листопада жителі Тернопільської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, уродженця с. Ценів, що на Козівщині, мешканця м. Тернопіль **Ігоря Івановича ХАЛУПУ** (22. 02. 1971 р.н.), який загинув 11 листопада під час виконання бойового завдання у Запорізькій області.

"Останніх пів року він щодня робив крок назустріч небезпеці, аби ми могли робити кроки назустріч мирному завтра... Та найболючіше те, що війна забрала не лише воїна. Вона забрала сина, який був опорою для своєї мами. Чоловіка, який був поруч із дружиною у радості й турботах щоденного життя. Батька, чий поради, тепло та приклад сили назавжди залишаться в серцях дітей. Брата, з яким ділилися дитячі спогади, підтримка і найцінніші сімейні зв'язки. Його відхід - це рана для родини, для побратимів, для сусідів, для всього села..." - написала у соцмережі Галина Антоляк.

Поховали захисника на Пантеоні Героїв Микулинецького кладовища у Тернополі.

Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам... Вічна пам'ять і шана Герою!

Поховали у рідному місті

17 листопада жителі Кременецької громади провели останню життєвою дорогою військовослужбовця, стрільця-помічника гранатометника, мешканця села Угриньківці **Володимира Миколайовича ПОНЕВАША** (4. 05. 1987 р.н.), який загинув 10 жовтня під час виконання бойового завдання.

Ще коли він був дитиною, захворіла мама і його виховувала бабуса. Після закінчення школи майбутній захисник навчався в професійному училищі у селищі Товсте. Працював на приватному підприємстві, згодом був на заробітках у Польщі. Від квітня 2022 р. захищав Україну. У 2023 р. отримав важке поранення, але після реабілітації повернувся до побратимів. За час служби отримав нагороди: "Золотий хрест", "За оборону міста Часів Яр", "За відвагу та честь", "За жертву в боях за Волю України" та ін.

"Завжди відповідальний, спокійний, відданий своїй справі, він був тим воїном, на якого завжди можна було покластися. Таких людей не забувають..." - повідомили у Заліщицькій міській раді.

"Я буду завжди пам'ятати тебе, мій брате, таким усміхненим, молодим, мужнім, відважним... Невгамовний біль, пекущий, нестерпний..." розриває серця нашої родини..." - написала у соцмережі Ліля Бурдейна-Домарад.

Поховали захисника у рідному селі.

Щиро співчуваємо батькам Миколи та Ганні, братові Роману, бабусі Стефанії, рідним і близьким, друзям і побратимам... Вічна пам'ять і шана Герою!

Був справжнім воїном

18 листопада жителі Теребовлянської громади провели останню життєвою дорогою військовослужбовця, командира танкового гранатомета, уродженця села Гарячківка Тульчинського району, що на Вінничині, мешканця міста

Теребовля, головного сержанта **Василя Миколайовича ДЕЛІКАТНОГО** (18. 02. 1972 р.н.), який загинув 12 листопада під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Горіхове Покровського району Донецької області.

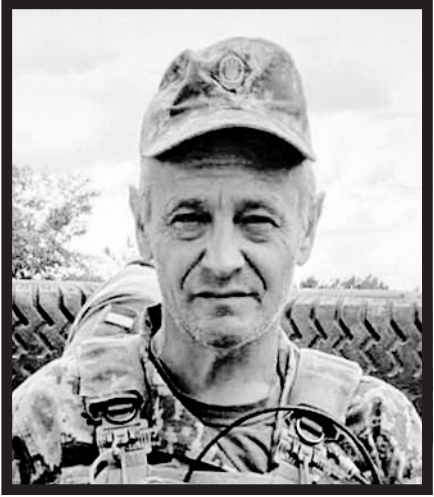
Світлої пам'яті Василь "родом з Вінниччини, а у Теребовлі знайшов свою долю - дружину Наталю і всім серцем полюбив теребовлянську землю. Боронив Україну з 2014 року. Контракт із ЗСУ переуклав у 2021 році... Свій останній спочинок Василь Делікатний знайшов на алеї Героїв, що на центральному кладовищі міста. У захисника залишилися дружина Наталія, сини Арсен та Микола, дочка Світлана, четверо онуків..." - повідомили у Теребовлянській міській раді.

"Василь Миколайович був справжнім воїн, відданий справі захисту України, багато вмів і міг це передати іншим. Був командиром і товаришем. Дуже сумно... Спочивай в мирі, друже!" - написав у соцмережі Сергій Гавриленко.

Поховали захисника у Теребовлі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...

Вічна пам'ять, честь і шана Герою!

Був майстром на всі руки

18 листопада жителі Великодержальської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, бойового медика, уродженця с. Малі Загайці, мешканця села Темногайці, що на Шумщині, сержанта **Михайла Васильовича КЛИМ'ЮКА** (17. 11. 1972 р.н.), який загинув 25 серпня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Новоданилівка Запорізької області.

Світлої пам'яті Михайло "народився у багатодітній родині. У подружжя Клим'юків він був найстаршим сином, є ще дочка Оксана та найменший - Микола. Закінчив 8 класів Великозагайцівської середньої школи та пішов навчатися на електрика у Кременець, працював за спеціальністю. Служив в армії у Криму, у морфлоті, як і його тато, і цим дуже пишався. Після демобілізації поїхав до Кременця. Там одружився, але життя не склалося, тому розлучився з дружиною. Згодом їздив на заробітки: то в Україні, то за кордон. Михайло був висотником. Все, за що б не брався, чоловікові вдавалося - і грубку змайструвати, і змурувати. Словом, був майстром на всі руки. Згодом придбав у Темногайцях будинок, забрав туди маму, адже 10 років тому помер його тато. Повномасштабна війна застала Михайла Клим'юка у Польщі. Тоді працював за кордоном і його племінник, який повернувся на Україну 26 лютого 2022 року. Слідом за ним - і Михайло, хоча рідні відмовлялися, аби не їхав додому. Михайло на це відповів: "Діти воюють, і я за їхніми спинами ховатися не буду". До слова, в сестри Оксани теж два сини на війні. Як тільки Михайло повернувся додому, відразу пішов у військкомат. Мобілізували його у квітні 2022 року. Увесь цей час він служив в одній бригаді - 65-й механізованій. Мав статус учасника бойових дій. Неодноразово отримував контузії, поранення. Під час останнього йому вибило шість ребер. Після того перебував у Кременці на реабілітації, але повернувся до побратимів. За військові заслуги отримував нагороди. 25 серпня 2025 р. - на сороковий день перебування на позиції Михайла засіпало землею і він загинув. До цього часу воїна вважали зниклим безвісти.

Михайло був не тільки бойовим медиком: він і допомогу надавав, і поранених виносив, і двохсотих, і в окопах стріляв, тобто робив усе, що потрібно. Навіть із побратимами танка підбили, це було 2023 р., - пригадує сестра Оксана. - По життю Міша був буркотун, але дуже-дуже добряк. Не відмовляв нікому у будь-якій допомозі.

Завдяки зусиллям друзини Михайла та його побратимів майже через три місяці вдалося повернути тіло загиблого воїна. 17 листопада жителі Ланівцівської громади провели останню життєвою дорогою військовослужбовця, солдата-кулеметника, мешканця Ланівців **Віктора Володимировича ЗИСКА** (1. 04. 1984 р.н.), який загинув 25 листопада 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Петрівка Покровського району Донецької області.

пада, коли йому мало б виповнитися 53 роки, зустрічали хороброго земляка... Усі, хто знав чоловіка, назавжди запам'ятали його щирою, доброю та світлою людиною. Поховали Михайла Клим'юка, як він просив, поряд із батьком у Великих Загайцях..." - написали журналісти газети "Новини Шумщини".

Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...

Вічна пам'ять і слава Герою!

Два роки надій на сподівань...

18 листопада жителі Іване-Пустенської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, старшого вогнететника, мешканця села Пилипче, що на Борщівщині, **Юрія Петровича ЧЕРКАСА** (5. 06. 1976 р.н.), який загинув 23 листопада 2023 року під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Степове Покровського району Донецької області.

Світлої пам'яті Юрій після закінчення школи навчався у Кам'янці-Подільському. Згодом одружився, прожив з дружиною 26 років, вони виростили двох синів. На жаль, його дружина трагічно загинула. Захищав Україну від часів АТО, після повномасштабного вторгнення знову став на захист України. Від кінця листопада 2023 р. воїн вважався зниклим безвісти. Обнайдливі зв'язки рідні чекали майже два роки, та, на жаль, дива не сталося...

Поховали захисника у рідному селі.

Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...

Вічна пам'ять і шана Герою!

"Слів замало, щоб зцілити рану..."

19 листопада жителі Микулинецької громади віддали останню шану військовослужбовцю, радіотелефоністу відділення управління 1-ї штурмової спеціалізованої роти управління, мешканцю села Ладичин, що на Теребовлянщині, солдату **Назару Васильовичу ЗАЛЬПОЛАНУ** (1. 08. 1988 р.н.), який загинув 8 листопада під час виконання бойового завдання.

Світлої пам'яті Назар деякий час вважався зниклим безвісти.

"Хлопець, який виріс серед наших вулиць, серед знайомих облич, серед рідної землі... І який поклав життя, обороняючи кожного з нас. Від початку мобілізації 28 серпня 2025 року він з честю ніс службу, не ховаючись від небезпеки, а йдучи їй назустріч. Висловлюємо щирі, глибокі й невимовно болючі співчуття родині загиблого Героя. Слів замало, щоб зцілити рану..." - написали на сторінці у соцмережі Ладичинського старостинського округу.

Поховали захисника у рідному селі.

Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...

Вічна пам'ять і шана Герою!

Загинув на Донеччині

20 листопада жителі Ланівцівської громади провели останню життєвою дорогою військовослужбовця, солдата-кулеметника, мешканця Ланівців **Віктора Володимировича ЗИСКА** (1. 04. 1984 р.н.), який загинув 25 листопада 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Петрівка Покровського району Донецької області.

Світлої пам'яті Віктор від кінця листопада минулого року вважався зниклим безвісти, рідні сподівалися, що живий, але дива не сталося...

Поховали захисника у рідному місті.

Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...

Вічна пам'ять і шана Герою!

Був оптимістом і патріотом

20 листопада жителі Підгаєцької громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, оператора-сапера, мешканця м. Підгайці **Івана Ігоревича КІЯКА** (21. 05. 1982 р.н.), який загинув 17 листопада під час виконання бойового завдання в селі Розсоші Сумської області внаслідок вибуху ворожого БПЛА.

Світлої пам'яті Іван захищав Україну від березня 2022 року. Був мужнім і відповідальним воїном. "Він чесно й самовіддано виконував свій військовий обов'язок. Завжди відповідальний, спокійний, відданий своїй справі - таким його запам'ятають побратими. Іван загинув за Україну, за кожного з нас, за те, щоб жили ми й наші діти..." - повідомили у Підгаєцькій міській раді.

"Спілка українців у Португалії" та культурно-освітній центр "Дивосвіт" висловлюють щирі співчуття колишньому директору центру Владі Володимирівні Кіях та її чоловіку Ігорю Івановичу за приводу неповторної втрати - загибелі їхнього сина Івана, який з перших днів війни захищав нашу країну.... Сумуємо разом з вами і просимо у Бога Царства Небесного для сина..." - написала у соцмережі Ольга Гарасимчук.

"Сьогодні моє серце знову стискається від туги. Мій чоловік, мій захисник, мій світ - ти назавжди залишишся для мене Героєм. Дякую тобі за любов, за силу, за кожен день, який ми прожили разом. Ти віддав життя за Україну, і я ніколи не перестану пишатися тобою. Вічна пам'ять тобі, коханий..." - написала у соцмережі дружина воїна Ольга.

Поховали захисника у рідному місті.

Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...

Вічна пам'ять і шана Герою!

Загинув під час виконання бойового завдання

20 листопада жителі Скориківської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, мешканця села Сухівці, що на Підволочисьщині, **Андрія Ігоревича ВАЛЬКІВА** (20. 10. 1990 р.н.), який загинув 16 липня під час виконання бойового завдання на Луганщині.

Світлої пам'яті Андрій був мужнім і відповідальним воїном. Від середини липня вважався зниклим безвісти...

Поховали захисника у рідному селі.

Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...

Вічна пам'ять і шана Герою!

Закінчення на 4 стор.

Свобода

Головний редактор Тарас Савчук

Відповідальний секретар Віктор Уніят
Літературний редактор Наталія Гавришко
Редактор відділу Галина Вандзеляк
Бухгалтерія Галина П'ятиківська
Рекламний відділ Оксана Волошина

Індекс видання: 40184.

Газета виходить з жовтня 1990 року

Ідентифікатор в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа: R30-02865

Рішення Нацради України з питань телебачення і радіомовлення №571 від 29.02.2024 р.

46008, м. Тернопіль, вул. Торговиця, 11,
ТОВ «Редакція газети «Свобода»
р/р UA86300335000000026000624332
в АТ «Райффайзен Банк» м.Київ,
ФОО 300335, код 21157527

Журналісти: тел. 0 (352) 23-55-02
Реклама: тел. 0 (68) 932-29-05

Е-mail редакції: reklama-svoboda@ukr.net, svoboda-te@ukr.net. Сайт: svoboda.te.ua

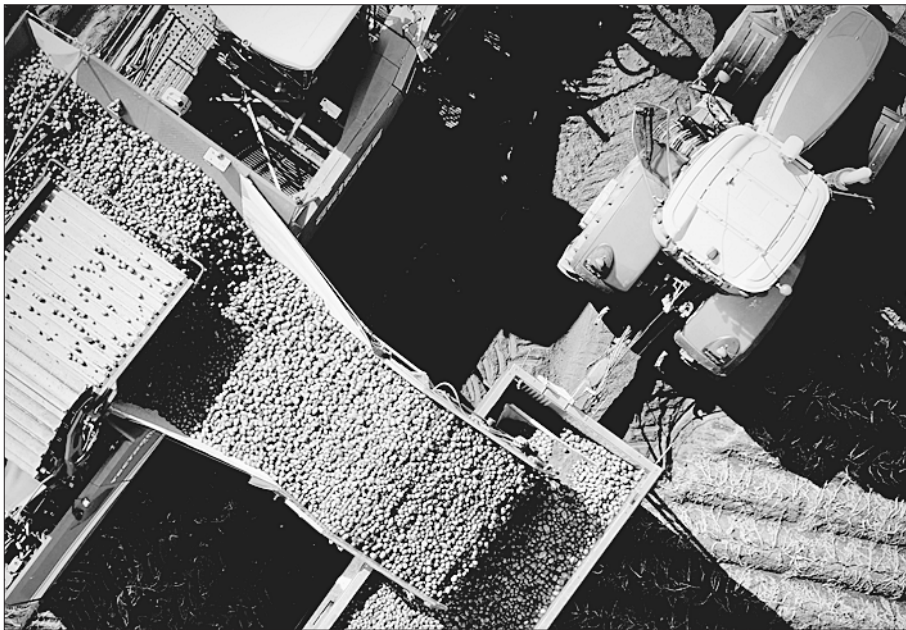
Віддруковано: ТОВ «Поділля-Тер», м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37, (067) 352-18-51, сайт www.a-print.com.ua. Замовлення № 1677. Тиждневий тираж 9202

Висловлюючи автори думки можуть не збігатися з позицією редакції. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати тексти. Оригінали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - лише на сторінках газети. Матеріали під рубрикою «Політична трибуна» надруковані на правах реклами. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

У «Контінентал» завершили викопування картоплі сезону-2025

Минулого тижня на картопляних полях "Контінентал Фармерз Груп" завершилася збиральна кампанія. Викопування провели на площі понад 2,1 тис. га у Львівській та Тернопільській областях. Зокрема, з 1 270 га зібрали чипсові сорти, з 496 га - продовольчі сорти та з 356 га - насіннєві.

Керівник кластера "Картопля" Компанії "Контінентал" Андрій Беднарський зазначив, що цьогорічний сезон для вирощування культури видався дещо нетиповим: "Зі свого боку, ми забезпечили ґрунтове планування, ретельну організацію процесів і незмінно високу якість робіт. Разом із тим, обсяг валового врожаю бульб цьогоріч перевищив заплановані показники в середньому на

18%. Тож у ході викопування нам потрібно було перерозподіляти навантаження на наші складські потужності. З усіма викликами коман-

да впоралася успішно і з дотриманням належних стандартів якості продукції".

Збиральна кампанія картоплі-

2025 у "Контінентал" стала особливою ще й завдяки суттєвому оновленню спеціалізованої техніки та обладнання. Зокрема, свою ефективність показав новопридбаний картоплезбиральний комбайн третього покоління, найсучасніший в Україні. Загалом капітальні інвестиції цього сезону дали змогу суттєво підвищити продуктивність робіт та забезпечити ще більш бережливе поводження з продукцією, що відповідає стратегічному баченню "Контінентал Фармерз Груп" у напрямі модернізації виробничих потужностей та впровадження найкращих світових практик у вітчизняне сільське господарство.

Паралельно в компанії вже активно готують поля під картоплю наступного року врожаю: культура займе аналогічну площу в сівозміні 2026 - близько 2,1 тис. га. Також у "Контінентал" завершується обмолот зернових культур пізньої групи.

Ірина СТАХУРСЬКА

Від взуттєвого майстра до артилериста

Старший сержант 44-ї окремої артилерійської бригади імені гетьмана Данила Апостола Іван пройшов шлях від виготовлення взуття до керування гарматою та створення віршів про війну. "Все буде добре, на добре вийде і вечірньою порою збудеться" та "На все своя пора та воля Божа" - ці вислови для нього - головні в житті.

Бойовий шлях Івана розпочався зі строкової служби задовго до російсько-української війни. У цивільному житті працював у сфері виготовлення взуття. Був двічі одружений, батько чотирьох дітей.

Повномасштабне вторгнення повернуло його до війська в лютому 2022 року. Цивільну справу замінила бойова робота в ЗСУ.

"Пробув на навчанні і потрапив на Схід у складі 44-ї артилерійської бригади, де брав участь у бойових діях. Потрапив у дуже хороший підрозділ, де є злагоджена робота, всі один одному допомагають, підтримують один одного", - розповідає Іван.

На Схід потрапив у 45 років. Спочатку - командир гармати, після контузії перевели в район зосередження. Там виконував роботу без вибухів: старший нарядів, логістика (розвезення продуктів, речей) та облаштування.

"У війську великих навичок аж так багато не треба. Просто треба бути людиною і бути морально та психологічно налаштованим, аби казати собі, що все буде добре, що ти з цією роботою впораєшся. Коли

працюєш у підрозділі, то треба прислухатися до своїх побратимів, працювати разом, аби бойова робота була ефективною", - наголошує Іван.

Під час бойових дій отримав два поранення та контузії. Найважче - неможливість допомогти пораненому побратимові.

Головною силою є родина. "Дружина - це оберег чоловіка, коли вона його любить, цінує і підтримує. Вона є ангел-охоронець військового. Я вдячний дружині, що вона мене дочекалася, що я, Богу дякую, живий і здоровий... Тому так, жінка, діти, сім'я - це святе", - каже Іван.

Пережите спонукало писати вірші з початку 2023 року. Раніше поезією не займався, твори - "плач душі". Натхнення - туга за домом, родиною та дітьми.

Головне бажання - аби на українську землю не ступала нога російських варварів. Суспільству - не падати духом, підтримувати один одного та вірити у краще.

За матеріалами "Гал-інфо"

Мова, що тримає оборону: як війна змінює мовні звички учнів та родин

Повномасштабна війна змінила безліч аспектів нашого життя - від щоденних звичок до світоглядних орієнтирів. Мовне питання стало одним із ключових маркерів національної стійкості та самоідентифікації. У закладах освіти ці зміни відчутні особливо гостро: саме школа формує мовне середовище, у якому зростає нове покоління українців.

використання російської мови в освітньому процесі, дотримуватися вимог законодавства щодо забезпечення функціонування української мови як державної.

Упродовж 2022-2025 рр. Державна служба якості освіти України спільно з Уповноваженим із захисту державної мови проводить моніторингове дослідження щодо забезпечення функціонування державної мови в освітньому процесі у закладах загальної середньої освіти. Об'єктами моніторингу стали мова спілкування в освітньому процесі, на перервах, у повсякденні, мова навчально-методичного забезпечення та онлайн-контенту, яким користуються учасники освітнього процесу.

У межах моніторингу було визначено п'ять макрорегіонів: Захід, Північ, Південь, Схід, Центр. Тернопільська область разом з Рівненською, Волинською, Закарпатською, Івано-Франківською, Львівською, Хмельницькою та Чернівецькою областями дослідженні склали західний регіон, й опитування тут охопило 42 заклади загальної середньої освіти, 6710 батьків або осіб, які їх замінюють, 1620 учнів/учениць, 1373 учителів. Цей моніторинг дав можливість не лише зафіксувати поточний стан функціонування державної мови в освіті, а й порівняти динаміку змін та особливості у різних регіонах, виявити сталі тенденції, нові виклики та результати впровадження управлінських рішень.

Позитивними тенденціями цьогорічних результатів дослідження є ставлення до української мови як до рідної серед учнів, учителів та батьків. Так, у західному регіоні рідною українську мову вважають 96% учнів, 97% батьків та 98% учителів, і це найвищі показники загалом у державі. Учителі стабільно докладають зусиль для посилення мовної самоідентифікації учнів та учениць. 97% опитаних батьків вказали на те, що у школах, де навчаються їхні діти, навчання здійснюється тільки українською мовою; 98% батьків зазначили, що вчителі на уроках та в позаурочний час завжди спілкуються українською мовою.

Водночас на розвиток мовної політики сильно впливає війна, яка спричинила примусовий переїзд багатьох родин через активні бойові дії до західного регіону з місць постійного проживання: кожен десятий батько/мати з опитаних у Тернопільській області вказали на це, ще 14% опитаних останнім часом змінили мову спілкування та почали більше використовувати українську. Однак, як зазначають 12% респондентів, серед батьків західного регіону, поміж переважаючих чинників, які можуть стримувати використання їхньою дитиною української мови, є звичка споживати в інтернеті контент російською мовою. Серед способів виправлення цієї негативної тенденції найефективнішими батьки вважають доцільність створення безкоштовних курсів з вивчення української мови, перегляд фільмів українською, популяризація читання книг українських авторів та перекладів.

На жаль, тривожні тенденції спостерігаються у споживанні українського контенту в медіапросторі та інтернеті, які простежуються у результатах дослідження вже другий рік поспіль. Значний відсоток респондентів серед учнів/учениць західного макрорегіону у своїх відповідях підтвердили зменшення такого споживання виключно українською. Так, кожен третій опитаний здобувач освіти вказав, що для нього не має значення мова медіапростору, а кожен п'ятий - що йому комфортніше сприймати інформацію в інтернеті або однаково обома мовами, або взагалі російською. Приблизно та ж кількість (17%) респондентів серед учнів ставляться нейтрально (або вважають неважливим для себе) до дублююж українською мовою та до можливості безкоштовно навчатися української мови онлайн. Серед чинників, які

спричинила примусовий переїзд багатьох родин через активні бойові дії до західного регіону з місць постійного проживання: кожен десятий батько/мати з опитаних у Тернопільській області вказали на це, ще 14% опитаних останнім часом змінили мову спілкування та почали більше використовувати українську. Однак, як зазначають 12% респондентів, серед батьків західного регіону, поміж переважаючих чинників, які можуть стримувати використання їхньою дитиною української мови, є звичка споживати в інтернеті контент російською мовою. Серед способів виправлення цієї негативної тенденції найефективнішими батьки вважають доцільність створення безкоштовних курсів з вивчення української мови, перегляд фільмів українською, популяризація читання книг українських авторів та перекладів.

На жаль, тривожні тенденції спостерігаються у споживанні українського контенту в медіапросторі та інтернеті, які простежуються у результатах дослідження вже другий рік поспіль. Значний відсоток респондентів серед учнів/учениць західного макрорегіону у своїх відповідях підтвердили зменшення такого споживання виключно українською. Так, кожен третій опитаний здобувач освіти вказав, що для нього не має значення мова медіапростору, а кожен п'ятий - що йому комфортніше сприймати інформацію в інтернеті або однаково обома мовами, або взагалі російською. Приблизно та ж кількість (17%) респондентів серед учнів ставляться нейтрально (або вважають неважливим для себе) до дублююж українською мовою та до можливості безкоштовно навчатися української мови онлайн. Серед чинників, які

спричинила примусовий переїзд багатьох родин через активні бойові дії до західного регіону з місць постійного проживання: кожен десятий батько/мати з опитаних у Тернопільській області вказали на це, ще 14% опитаних останнім часом змінили мову спілкування та почали більше використовувати українську. Однак, як зазначають 12% респондентів, серед батьків західного регіону, поміж переважаючих чинників, які можуть стримувати використання їхньою дитиною української мови, є звичка споживати в інтернеті контент російською мовою. Серед способів виправлення цієї негативної тенденції найефективнішими батьки вважають доцільність створення безкоштовних курсів з вивчення української мови, перегляд фільмів українською, популяризація читання книг українських авторів та перекладів.

На жаль, тривожні тенденції спостерігаються у споживанні українського контенту в медіапросторі та інтернеті, які простежуються у результатах дослідження вже другий рік поспіль. Значний відсоток респондентів серед учнів/учениць західного макрорегіону у своїх відповідях підтвердили зменшення такого споживання виключно українською. Так, кожен третій опитаний здобувач освіти вказав, що для нього не має значення мова медіапростору, а кожен п'ятий - що йому комфортніше сприймати інформацію в інтернеті або однаково обома мовами, або взагалі російською. Приблизно та ж кількість (17%) респондентів серед учнів ставляться нейтрально (або вважають неважливим для себе) до дублююж українською мовою та до можливості безкоштовно навчатися української мови онлайн. Серед чинників, які

спричинила примусовий переїзд багатьох родин через активні бойові дії до західного регіону з місць постійного проживання: кожен десятий батько/мати з опитаних у Тернопільській області вказали на це, ще 14% опитаних останнім часом змінили мову спілкування та почали більше використовувати українську. Однак, як зазначають 12% респондентів, серед батьків західного регіону, поміж переважаючих чинників, які можуть стримувати використання їхньою дитиною української мови, є звичка споживати в інтернеті контент російською мовою. Серед способів виправлення цієї негативної тенденції найефективнішими батьки вважають доцільність створення безкоштовних курсів з вивчення української мови, перегляд фільмів українською, популяризація читання книг українських авторів та перекладів.

Запропонував поліцейським 10000 за «закриття» п'яного водіння

Прокурори Бучацької окружної прокуратури скерували до суду обвинувальний акт щодо жителя Тернопільського району, який учні на 22 жовтня запропонував працівникам поліції 10 000 доларів США хабара за непритягнення до відповідальності за керування автомобілем у стані алкогольного сп'яніння та порушення комендантської години.

За даними слідства, патрульні зупинили нетверезого водія під час перевірки. Розуміючи серйозність порушень, чоловік вирішив "відку-

питися": запропонував службовцям велику суму, аби вони "забули" про інцидент. Правоохоронці не піддалися на провокацію і негайно задокументували факт пропозиції неправомірної вигоди.

Досудове розслідування проводили слідчі відділення поліції №2 (м. Бучач) Чортківського РУП ГУНП в Тернопільській області. Обвинуваченого судитимуть за ч. 1 ст. 369 Кримінального кодексу України (пропозиція службовій особі неправомірної вигоди за невинчнення дій з використанням службового становища).

Тяжко поранив знайомого ножем через гроші

Під час алкогольних посиденьок на Чортківщині знайомі побилися через суперечку за гроші, що переросло в норову травму. 46-річний житель Гримайлівської громади наніс ударом у спину 51-річному односельцю проникаюче поранення. Потерпілий у важкому стані, підозрюваному загрожує до восьми років позбавлення волі.

За даними поліції, інцидент стався напередодні ввечері. Двоє чоловіків розпивали алкогольні напої вдома в одного з них. Сварка спалахнула через гроші: господар погрожував гостя ножем, але той вирвав лезо і вдарив ним

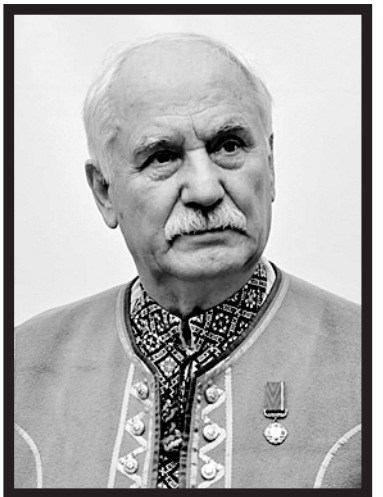
господаря в спину.

Про подію дізналися правоохоронці від лікаря "швидкої": потерпілого з проникаючим ножовим пораненням доставили до Чортківської лікарні. Стан чоловіка - важкий.

На місце негайно виїхала слідчо-оперативна група відділення поліції №3 селища Гусятин. Підозрюваного затримали в порядку ст. 208 Кримінального процесуального кодексу України. Йому оголосили підозру за ч. 1 ст. 121 Кримінального кодексу України (умисне тяжке тілесне ушкодження). Вирішується питання про обрання запобіжного заходу - тримання під вартою.

Засумуй, трембіто, та й по всьому світу...

На 86-у році життя
відійшов у Вічність
Ігор Дуда -
заслужений працівник культури
України, мистецтвознавець,
краєзнавець, педагог,
реставратор, колишній директор
Тернопільського обласного
художнього музею (1991-2021).

Ігор Микитович був залюбленою в українську культуру людиною - натхненним збирачем й обіргачем мистецької спадщини, її дослідником і популяризатором.

Його життєвим кредо були слова: "Ми народжуємося для того, аби залишити по собі слід".

І слід pana Ігоря у цьому житті є насправді яскравим й гідним поваги! Схиляємо в пошані голови перед пам'яттю цього світлого, доброго та мудрого чоловіка.

Нехай наша молитва освітлює його шлях до Царства Небесного. Вічна пам'ять...

Департамент культури та туризму Тернопільської обласної державної адміністрації

Всеукраїнське товариство "Лемківщина"

висловлює найщиріші співчуття з приводу важкої втрати Дуди Ігоря Микитовича - Великого Лемка, заслуженого працівника культури України, краєзнавця, педагога.

Велика втрата для всієї нашої лемківської громади. Він зробив великий внесок у скарбницю лемківської культури. Ігор Микитович прожив довге і повноцінне життя, був людиною великої душі і нехай Господь Бог воздасть на Небесах за все добро, що він зробив. Царство Небесне дорогому Лемкові! Світла і вічна пам'ять...

Тернопільський обласний художній музей

З глибоким сумом сповіщаємо про відхід у вічність Ігоря Микитовича ДУДИ (10. 03. 1940 - 23. 11. 2025) - заслуженого працівника культури України, мистецтвознавця, краєзнавця, педагога, редактора, реставратора, директора Тернопільського обласного художнього музею у 1991-2021 рр.

Його відданість музейній справі, невтомна праця та щире служіння культурі залишили глибокий слід у житті Тернопільщини. Ігор Микитович був мудрим керівником, натхненним дослідником і людиною великого серця.

Світла пам'ять про нього назавжди збережеться у серцях колег, друзів і всіх, хто знав та цінував його працю. Вічна пам'ять!..

Тернопільський обласний художній музей

Тернопільська обласна організація Національної спілки журналістів України

глибоко сумує з приводу відходу у вічність багатолітнього члена НСЖУ Ігоря Микитовича ДУДИ.

Колеги, друзі! Знали pana Ігоря не тільки як відомого мистецтвознавця, краєзнавця, кваліфікованого реставратора, а й як редактора газети. Усе своє життя він служив українській культурі.

Світла пам'ять про Ігоря Дуду назавжди збережеться у серцях колег - журналістів, читачів Тернопільщини. Хай Господь створить покійному Царство Небесне.

Рада з присудження Всеукраїнської літературно-мистецької премії ім. Братів Лепких (світлої пам'яті п. Ігор був заступником голови Ради), Тернопільська обласна організація Національної спілки краєзнавців України (Ігор Дуда був членом правління організації), Комісія з визначення лауреатів конкурсу "Людина року" (п. Ігор був її членом), друзі, колеги та колектив редакції газети "Свобода" (Ігор Микитович був другом нашого видання) висловлюють щире співчуття рідним і близьким. Ігор Дуда поза всі свої досягнення завжди залишався скромною і щирою людиною. Пішла у засвіти людина прекрасної душі, відкритої і доброго серця.

Вірно, що Всемилостивий Господь прийме його світлу душу в Царство Небесне. Вічна пам'ять...

Тернопіль: руїни, сльози, біль...

Тернополе, Тернополе,
рідне Поділля!
Люди загинули -
біль і терпіння.
Підло так бити,
коли сплять ще діти...
Мить невелика -
зів'яли вже квіти.
Боже мій, Боже,
буду лиш мовчати,
Питання не буду Тобі задавати.
Вчусь десь голос:
"Ідемо молитись,
Щоби у зневірі в душі
не втопитись".
Нам би у родинях
єднатись - єднатись,
У темряві ночі нам би обнятись.

Як Йов старовітній -
триматися Бога,
Бо Бог знає краще,
куди йде дорога.
Тернополе, Тернополе,
рідне Поділля,
Сьогодні зраненька ми випили зілля.
Ідемо до храму гоїти цю рану -
Хто втратив дитятко,
підтримаймо маму.
Світилась так сумно
ранкова зірниця,
Ікона заплакала, мабуть,
в Зарваниці.
Покута, покута
і ще раз покута,
Тоді і молитва буде почута.
о. Петро ПОЛОВНО

Закінчення. Початок на 1 стор.

Похорони, сльози, лампадки, вічна пам'ять

Дні жалоби охопили Тернопіль і громади краю. Люди згадували загиблих у молитві... Нехай світла пам'ять про них назавжди залишиться в серцях тих, хто їх знав і любив.

Щиро співчуваємо рідним і близьким загиблих. У цей болючий час бажаємо сил, підтримки та миру їхнім серцям.

Всіх у цій публікації згадати неможливо. Але згадаймо у думках і молитвах усіх. Вічна пам'ять...

7-річну громадянку Польщі вбила ракета

Внаслідок масованої російської ракетно-дроновної атаки на Тернопіль жертвами стали семерична громадянка Польщі Амеля Гжеско та її мама. "Амелі було сім років. Сім. Польська дитина. Вона загинула в Тернополі під час жорстокого ракетного нападу росії. Вона ніколи не здійснить жодної зі своїх мрій. Ця жорстока війна має закінчитися, і росія не може її виграти. Бо це також війна за майбутнє наших дітей", - написав прем'єр-міністр Польщі Дональд Туск у соцмережі X. Речник польського МЗС Мацей Вевері повідомив про загибель також і мами дівчинки.

Була світлою і дуже талановитою

У будинку на вул. Стуса загинула працівниця видавництва "Богдан" Ірина Чорненка. "Наше видавництво огорнула невимовна скорбота. Наш біль не має меж. Іра була не просто нашою працівницею, вона була яскравою частиною нашої команди: світлою, доброю, душею колективу і справжнім професіоналом своєї справи. Її відданість роботі, талант до редагування, щира усмішка завжди надихали нас. Ширі співчуття родині і близьким. Невимовно сумуємо разом", - написали у видавництві.

Літературна редакторка газети "Свобода" Наталія Гаврішко, яка багато років товаришувала з Іриною Чорненою і професійно, і була їй подругою, написала: "Серце розривається, а розум не хоче прийняти реальність. Чому така страшна смерть для Іри, яка була настільки доброю, скромною, порядною, тактовною, щирою, чуйною, абсолютно безкорисливою.

Ми так чекали, сподівалися... Переглядали фото і відео зруйнованого будинку. І не вірили до останнього... Ну, мусить вона десь між панелями вижити... Та дива не сталося... Невимовний біль... Заціпеніння від жаху...

Її чоловік, який бачив, як та клята ракета летить в їхній будинок, постійно запитував, як далі жити. А я не знала, що відповісти. Я не знаю, як це прийняти і як з цим змиритися. Я не знаю, чому взагалі так могло статися. Я не знаю, чому це сталося з Ірою. З нашою милою, доброю Ірою, яка вміла незрадливо любити, самовіддано дружити, щиро підтримати, розрадити. З нашої сонечком, яке завжди нам світило, гріло нас... А тепер зайшло за обрій... Господи, коли ж світанок?.. Коли настане кінець цьому горю?.."

Втрачені молоді серця учнів та студентів

Спільнота Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя повідомила про трагічну загибель Андрія Вегери, студента 3-го курсу.

"Сумлінний і цілеспрямований, свідомий і патріотично налаштований, щирий і готовий завжди прийти на допомогу... Андрію було лише 21. Його життя тільки починалося, сповнене перспектив, можливостей, надій... Він назавжди залишиться частиною нашого університету", - йдеться в повідомленні ТНТУ ім. Івана Пулюя.

Серед загиблих - 17-річний студент Тернопільського фахового коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя Руслан Бобик.

Кураторка групи Ірина Онішук розповіла, що Руслан був душею колективу, легко знаходив спільну мову з усіма. Добре навчався, успішно склав НМТ і планував продовжувати освіту. Він був активним учасником життя коледжу та волонтерського руху.

"Умів підказати, підтримати, розрадити. Брав участь у спортивних змаганнях, їздив у дитячі будинки до Миколая, допомагав у волонтерських зборах для ЗСУ. Завжди був першим, хто зголошувався", - згадує пані Онішук. "Хлопці кажуть: він сьогодні мав би зйти в аудиторію, посміхнутися. А тепер цього вже не буде".

Унаслідок російського ракетного удару по Тернополі загинули 18-річний Тарас Гнатюк та його бабуся Лідія Багрій. Вони перебували у квартирі на 9 поверсі зруйнованої багатоповерхівки.

"Ця страшна подія забрала молоді життя, сповнені мрій та планів. Важко усвідомлювати, що унаслідок підступного удару обірвалося життя молодого людини, яка тільки починала свій життєвий шлях. Жодні слова не здатні зменшити біль та горе, але він назавжди залишиться у пам'яті всіх, хто його знав, спокійним, доброзичливим та щирим хлопцем", - зазначено у повідомленні Тернопільського фахового коледжу харчових технологій і торгівлі.

Внаслідок ракетної атаки загинув і 17-річний Артем Малюта, учень групи СЕГ-34 відділення професійної підготовки Тернопільського фахового коледжу ТНТУ ім. І.Пулюя, повідомляють у начальному закладі.

Артем мріяв про майбутнє, будуючи плани на життя, однак його мрії та амбіції були безжалюно обірвані війною. Коледж глибоко сумує через цю неоправдану втрату.

Колисав батько труну з сином...

Неможливо передати біль чоловіка Камалія, який вижив під час ракетного удару, однак втратив дружину, 5-річну дочку Камілу та 1,5-річного сина Назара.

Вони були з мамою у кімнаті та дивилися мультики. У цей момент Камаль вийшов у коридор, щоб взяти теплий одяг, одягнути дітей та піти в укриття. Однак саме тоді пролунав смертельний вибух - ракета влучила прямо у будинок.

Камалія врятувало лише те, що на момент удару він був у коридорі. Кімнату, де були його рідні, завалило. Тоді все було у вогні. Чоловік три дні чекав під будинком, де рятувальники розбирали завали. Він знав, що його рідних вже, ймовірно, нема в живих. На третій день після удару тіла дружини та дітей все ж знайшли.

Емоційні відео та фото нікого не можуть залишити байдужим. Камаль стоїть посеред цвинтаря, біля нього труни з тілами дружини й донечки, а на руках він востаннє коліхає труну з сином. Чоловік не може втримати сльози, це несамолюбий біль втрати.

Його дружина Марія Палагнюк працювала фармацевтом в аптеці АНЦ. "Марія була світлою, доброю і неймовірно чуйною людиною. Вона завжди зустрічала людей з теплом і щирою усмішкою. Її знали як уважну професіоналку, яка щодня допомагала пацієнтам із великою любов'ю до своєї справи ... Вся команда АНЦ висловлює глибокі співчуття її чоловіку, родині та близьким. Ми схилиємо голови у скорботі та розділяємо цей невимовний біль з кожним, хто знав Марію", - написали на сторінці аптеки.

Ракетна атака забрала життя 43-річної тернополянки та її матері

Загинули Галина Гуменюк та її мама Люба. Матері було 69 років, доньці - 43, повідомила депутатка Тернопільської районної ради Світлана Гуменна.

"Того дня о 7.10 брат Олександр ще говорив з рідними, в 7.13 зв'язку вже не було... У липні сім'я поховала тата... Багато людей знали Олександра і Галю. Вони багато років працювали на ринку. Галинка завжди привітна, завжди усміхнена, завжди доброзичлива..." - зазначила Світлана Гуменна.

Щірі співчуття Сашкові, усім рідним та близьким, колегам. Вічна та світла пам'ять. Хай їхнім душам буде легко...

Без батька і 5-річного сина

Трагічний ранок 19 листопада назавжди змінив життя багатодітної тернопільської родини Долянка. Під час ворожого обстрілу загинули 39-річний Віталій Долянка та його 5-річний син Давид. Дружина Тетяна та дві їхні доньки - Анна й Катерина - вижили, нині вони перебувають у лікарні. Вогонь повністю знищив і їх квартиру. До збору просять долучитися всіх небайдужих.

У початковій школі №1, де навча-

ються доньки Доляняків, кажуть: родина завжди була дружною та активною - разом подорожували, брали участь у шкільному житті. У день трагедії дівчатка не прийшли на уроки, і вчителі одразу занепокоїлися, адже батьки завжди повідомляли про відсутність. Зараз дівчатками опікується бабуся, педагогічний колектив підтримує родину.

Попрощалися з працівницею департаменту соцзахисту, її донька та онука зникли безвісти

У Тернополі провели в останню путь працівницю департаменту соцзахисту Галину Мацьків. Її донька Тетяна та онука Софія вважаються зниклими безвісти.

Близькі загиблї жінки розповіли, що сім'я переїхала в будинок, який зруйнувала російська ракета, лише три роки тому.

Про загибель Галини Мацьків повідомили на сторінці Департаменту соціального захисту населення Тернопільської обласної військової адміністрації: "З глибоким сумом повідомляємо, що від удару російської ракети по місту Тернопіль 19.11.2025 загинула наша колега Галина Петрівна Мацьків. Це сумна і болюча звістка для всього нашого колективу. Нехай добрі спогади про неї залишаються в серцях тих, хто її знав".

І за себе, і за них...

Дуже багато людей у різних засобах масової інформації, у соцмережах демонстрували свою підтримку постраждалим, коментували трагічні події у Тернополі. Ось що написав экс-депутат Верховної Ради, громадський діяч Михайло Ратушний: "Це один із найстрашніших днів файного міста. 9.11.2025 року я спокійно можу вважати своїм другим днем народження. Бо перший ранковий автобус Ленівці Тернопіль, яким я добрався, під'їхав до заводу "Оріон" вакурат з першими прильотами. Нам, а мінібус було забито битком, пощастило. Ми не доїхали до епіцентру вибухів десь метрів 300-400, але трусуноло так, що здалося автобус разом з нами знесе в кювет. А багатьом тернополянам дуже не пощастило. Загиблі, тяжко поранені, десятки пошкоджених квартир. А скільки людей отримало психічні травми й захворіли на посттравматичний синдром? Я сам бачив жінку вже похилого віку, яку дорогою до центрального вокзалу просто трясло, а інша жінка з дитиною тихо плакала і весь час молилася, бо вижили..."

Але як трапилося, що така велика кількість загиблих і постраждалих? Кажуть люди, що всі ракети влучили.

Багато чого має встановити розслідування. А ще пишуть, що один нардп з "слуг народу", за сумісництвом "фахівець" з кібербезпеки, на своїй сторінці в соціальних мережах опублікував пост про те, які чудові радіостанції для сил оборони почали випускати на заводі "Оріон".

І насамкінець. Навесні 1944 року Тернопіль вже зазнав чи не цілковитого руйнування. Але місто завдяки праці рук місцевих: і православних, і католиків, і протестантів, і галичан, і волинян, і лемків, як плаха Фенікс, піднялось з попелу і воскресло.

Так буде і цього разу. Ми загвої мори, ми поховалимо наших мертвих і ми знову станемо до станків, ми знову візьмемо до рук зброю. Ми - воскресемо. Ви можете вбити наше тіло, але ви ніколи не вб'єте нашу Українську Душу. Ви можете знову нас завоювати, але ніколи не зможете перемогти.

Так, ми житимемо далі. І за себе, і за них. Бо ми тут, щоб жити..."

Герої не вмирають

«Вертаються додому янголами...»

Закінчення. Початок на 2 стор.

Був щирою, відкритою і доброю людиною

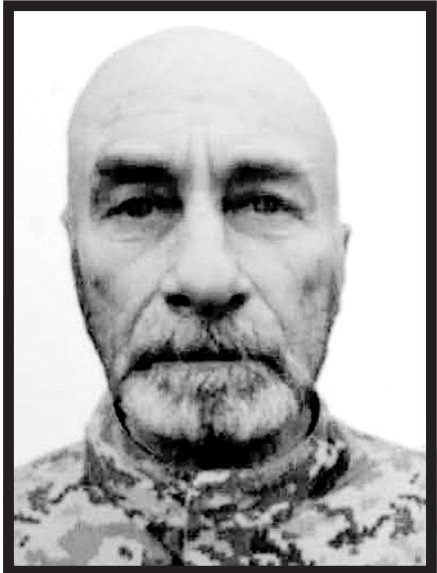

21 листопада жителі Великоберезовицької громади провели останнього життєвого дорогою військовослужбовця, солдата, уродженця с. Лучка, мешканця села Мишковичі **Михайла Сегеновича ДІДУХА** (19. 10. 1969 р.н.), який загинув 28 вересня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Селидове Покровського району Донецької області.

Світлої пам'яті Михайло "після закінчення школи навчався на електрика. Згодом пройшов строкову службу, після чого переїхав у село Мишковичі, де працював. Багато хто знав його як просту, щирю, відкриту і доброю людину. Після початку повномасштабного вторгнення Михайло Дідух долучився до Збройних сил України та став на захист Батьківщини... Рік вважався зниклим безвісти та нещодавно підтвердилося найгірше... У глибокій скорботі залишилися сестри - Леся, Галина, Ольга та Оксана..." - повідомили у Великоберезовицькій селищній раді.

Поховали захисника у Мишковичах. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам... Вічна пам'ять і слава Герою!

Поповнив ряди Небесного легіону

22 листопада жителі Монастириської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, мешканця села Красіїв **Анатолія ГЛАДКОГО**.

Світлої пам'яті Анатолій "пішов у вічність, але назавжди залишиться у нашій пам'яті як символ мужності, стійкості та незламності. Він поповнив ряди Небесного воїнства, щоб вічно стояти на сторожі миру, добра та справедливості..." - повідомили у Монастириській міській раді.

Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам... Вічна пам'ять і слава Герою!

Був товариський і доброзичливий

22 листопада жителі Тернопільської та Білецької громад віддали останню шану військовослужбовцю, водієві, електрику-мотористу взводу ударних безпілотних авіаційних комплексів, уродженцю с. Великий Глибочок, мешканцю Тернополя **Сергію Сергійовичу ВОЙНАРОВСЬКОМУ** (28. 08. 1983 р.н.), який загинув 15 листопада

під час виконання бойового завдання на Донецщині.

Світлої пам'яті Сергій "з початком повномасштабного вторгнення, будучи військовим, повернувся до лав Збройних сил України, щоб протистояти агресії. Був товариський і доброзичливий, відповідальний і порядний, з чудовим почуттям гумору, готовий підтримати словом і ділом. Він був справжнім чоловіком і добрим люблячим татом, найкращим сином і братом... саме таким Героя запам'ятали односельці, родичі та друзі..." - повідомили у Білецькій сільській раді.

Поховали захисника у родинному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам... Вічна пам'ять і слава Герою!

Його руки вміли творити працю, а серце - щиро любити

23 листопада жителі Товстенської та Збаразької громад віддали останню шану військовослужбовцю, оператору безпілотних літальних апаратів, уродженцю села Решнівка, що на Збаражчині, мешканцю села Лисівці, що на Заліщанщині, солдату **Андрію Івановичу ВОЙНІ** (2. 09. 1984 р.н.), який загинув 18 листопада під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Різниківка Бахмутського району Донецької області.

Світлої пам'яті "Андрій родом зі Збаража, але у Лисівці його привело кохання - тут разом із дружиною вони створили сімейне гніздечко та виховували двійко дітей. До війни працював у Польщі, але коли розпочалося повномасштабне вторгнення, у перші ж дні повернувся додому та добровільно пішов служити. Андрій був сильним, молодим, працьовитим, надійним і світлим чоловіком - саме таким його пам'ятатимуть усі. Його руки вміли творити працю, а серце - щиро любити. Сьогодні з глибоким болем і сумом висловлюємо щирі співчуття батькам, дружині, сину та дочці, родині, всім, хто знав, шанував і чекав нашого захисника. Війна забирає найкращих..." - повідомили у Товстенській сільській раді.

Поховали захисника у Лисівцях. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам... Вічна пам'ять і слава Герою!

Майже рік надій та сподівань...

23 листопада жителі Борщівської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, мешканця села Глибочок (хутір, нині вулиця села Пеньки), солдата **Григорія Георгійовича СМУКА** (7. 09. 1978 р.н.), який загинув 30 грудня 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Петропавлівка Волноваського району Донецької області внаслідок артилерійського обстрілу.

Світлої пам'яті Григорій від грудня минулого року вважався зниклим безвісти, рідні його розшукували, сподівалися, що живий, але, на жаль, мужній воїн повернувся на щиті.

"Словами важко загоїти в серці болючу рану втрати. Адже смерть найріднішої людини - велике випробування. В цю гірку мить поділяємо горе сім'ї та схилиємо голову в глибокій скорботі. Висловлюємо щирі співчуття рідним і близьким воїна-Героя Григорія. Нехай Бог допоможе пережити страшну втрату..." - повідомили у Борщівській міській раді.

Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам... Вічна пам'ять і слава Герою!

Написано серцем

Я надихався тобою

Я надихався тобою.
Зараз видихаю,
Просто було мало часу.
Запах твій ковтав,
І манеру твого співу слухаю,
Щоб він був постійно поряд,
Щоби погляд не забути,
В напівтемних окулярах
Я дивився в очі,
Треща їх не забувати,
Вони світяться постійно
І в час, коли всі сплять.

Я надихався тобою,
зараз надихаєш,
Відчуваю дух свободи
майже так, як ти,
У тобі багато світла.
Промені пускаєш,
Зіграють середину.
Треба зберегти.
У мовчанні і пробілах
так багато змісту,
Я напам'ять вивчив,
знаю всі твої слова,
Всі фрагменти на повторі,
будуть нові, звісно,
Ти постійно, завжди поруч.
Де б ти не була.
Тарас БУРАН

Велика сила роду

Страшна сила - гени. Коли дивлюся в дзеркало, то іноді там бачу тата, впізнаю його риси у собі: у нас одинакові носи і схожі характери, а іноді маму - в усмішці, у погляді... Іноді бачу прабабу Параньку: у контурах мого обличчя, у очах. Вона була красивою і мудрою жінкою, я її вже не застала, знаю лише з фотографій і з розповідей. І мовчазне фото насправді говорить, якщо вгледітися, якщо відчувати, дозволити собі відчувати... Іноді бачу цюцю Галю, коли дивлюся на пальці своїх рук... Велика і дивна сила роду. Завжди з нами, завжди у нас. Ми несемо в собі частинку кожного з них. Маленька частинка великого роду. Тому дуже важливою є пам'ять. Пам'ятати хто ми, чий ми, звідки ми. І знати, що ми не одні. Людина ніколи не буває одна. За нею завжди стоїть цілий її рід.
Неля ДРИБОТІЙ

Бумеранг

На літній площадці ресторану лунала гучна музика. Гості веселилися. Теплий червневий вечір обгортав місто таємничими тінями і все навколо здавалося казковим. Ігор закохано дивився на Лесю і пригортав її ближче до себе. Вони танцювали в центрі. Хлопець в колі родини зустрічав своє двадцятиліття...
- Лесю, я запрошую тебе до себе на день народження. Чекай! - ніжно взяв дівчину за руку, зазирнув в карі очі.
- Я не знаю. Якось незручно перед твоїми батьками, - відповіла, ніяковіючи, Леся.
- Я вже їх повідомив, що ти будеш. Відмова не приймається, - настійно сказав хлопець і поцілував кохану в повні малинові уста.
Леся довго не могла заснути. Згадки насувалися одна за одною, неначе хмарини у шибці вікна. Пригадувала усе до найменших дрібниць: і те, як познайомилася з Ігорем, як вперше він її запросив на побачення, як допомагав під час екзаменів. Вони навчалися в педагогічному. Мріяли стати вчителями. Голубоокий, світловолосий юнак користувався увагою в жіночому колективі майбутніх педагогів, але вибрав її - старосту групи, запальну та веселу організаторку всіх масових дійств. Відтоді вони не розлучалися.
Наступного дня Леся попросила подружку Оксану скласти їй компанію на святі. Оксана заперечувала, мовляв, буде непроханою гостею. Та Леся все залагодила, повідомивши Ігоря про те, що якщо прийде, то лише з подругою, і він, звичайно, погодився.
І в ресторані Леся танцювала з Ігорем, а Оксана сиділа сиротиною, почувачуючись не в своїй тарілці. Вона спостерігала за парою і заздрість точила її єство. Аж раптом здригнулася, поглянувши на його руку, яка ніжно обіймала Лесин стан. На правіці був відсутній середній палець.
- Ми будемо завжди разом, принцесо моя, - говорив-шепотів Ігор Лесі на вухо. - Я який щасливий! А ти?
Леся зашарілася, мов мак, і нічого не відповідала. Їй здавалося, що вона літає і від щастя запирає дух.

У перерві Оксана відкликала Лесю:
- Нам пора йти, - суворо сказала.
- Ти на годинник дивилася? Подумай, що ми не виховані.
Леся за порадою подружки попросила, щоб Ігор її не проводив, а залишився з рідними. Тільки-но вони вийшли, як Оксана почала:
- Ти, Леско, розум маєш? Така красива дівчина, навіщо тобі каліка здався?
- Який каліка? - спантеличено запитала Леся.
- А ти що, сліпа, не бачила, що він пальця не має?
- Я й не помітила, - сумовито сказала Леся. А самій наче ножем по серці врізало. Ці слова збили її з пантелику і вона зрадила своїй любові. Грубо повідомила Ігоря, що не кохає його і, взагалі, виходить заміж. Так і вчинила. Вискочила заміж за сусіда, дитину народила. Жили без любові, але тихо та мирно. Стала Леся задуманою і мовчазною, та змінити щось боялася. Оксана теж вийшла заміж. За багача...
П'ять років збігло відтоді, як вони інститут закінчили. Знову червень квітве піонями, п'янить ароматом жасмину. Зустріч однокурсників у тому ж ресторані. З'їхалися усі - молоді, веселі, окрилені, крім Ігоря. Кожен розповідав про своє життя, ділився спогадами. Коли дійшла черга до Оксани, вона встала і зі слюзями на очах вибігла на вулицю.
- Що сталося? - наздогнала її Леся.
- А що мені розповідати? Мій чоловік - каліка, на інвалідному візку.
- Як?
- Потрапив в автомобільну аварію, перелом хребта, вирок лікарів - ходити не буде ніколи, - зайшлася плачем жінка. "Навіщо тобі каліка?" - зринувши в Лесині пам'яті слова. Вона обняла подругу за плечі, стала заспокоювати, а серце її обіймав невимовний щем... Вони сіли на лавочку. Леся глянула Оксану по голові, неначе малу дитину. Та заплющила очі і затихла, а Леся дивилася вдаль і думала про щось своє, далеке і сокровенне. Раптом вона побачила молодого красивого чоловіка із величезним букетом багрянних троянд. Він підійшов до Лесі і став, як вкопаний. Кілька пелюсток впало на землю, а Лесі здалося, що разом з ними обірвалося її серце...
Райса ОБШАРСЬКА

Ілля почувався кепсько. Коли здоров'я зовсім похитнулося і чоловік щодня втрачав сили, лише тоді звернувся до лікарів. А ті ошелешили:

- Аналізи погані. Негайно лягайте в лікарню, - наголошували. І почалося. То крапельниці ставили, то брали різноманітні аналізи. Не було кінця й краю з тим лікуванням. Які тільки діагнози не ставили. Та щойно почув страшний вердикт, надія на одужання зовсім пропала.
А потім події стрімко закрутилися. Через рік кохана дружина Антоніна, з якою, як він припустив, щасливо прожили 28 років, раптом змінилася. Бідкалася, що ж вона буде робити після його смерті. Донька Софія теж горювала.
Згодом його Тоня надумала оформити лише на себе приватний будинок і два автомобілі. Ілля усі документи справно підписував. "Нехай, - думав у відчай чоловік, - скільки там уже мені залишилося".
- А давай дачу на Софійку оформимо, - запропонував тоді Ілля благовірній.
- Та кому вона потрібна, розваляху? - зневажливо казала та. - Там один мотлох залишився.
- Не смій мій колекційний антикваріат так називати, - ображався Ілля.
Він не просто роками збирав цю колекцію, мавив нею. Кожної відпустки і на вихідних мандрував Україною. Списувався зі звичайними людьми, які за безцінь хотіли позбутися своїх старих виробів мистецтв.
У нього, як він сам вважав, була шикарна колекція ікон, картин, вишиванок і скринь, починаючи з 18-го століття. Деякі Ілля навіть відреставрував. Це була його віддана й захоплення. Колекція його надихала. Чоловік навіть сигналізацію

прояв, аби крадії не зазналися.
Антоніна ж здебільшого з коліжанками за кордон їздила, на море. Ілля виконував усі її забаганки.
- Готелі, басейни, Просекко, шведський стіл - оце шикарний відпочинок. А ти все рiehся в цьому старому лахмітті, - невдоволено бурчала та.
Подружжя й справді було надто різним у своїх інтересах.
Опісля сталося справжнє диво. Ілля одужав, медики помилилися з діагнозом, і чоловік повернувся додому. Проте дружину він не впізнавав.
- Я подала на розлучення, - випалила вона. - Бо була впевнена, що ти захворів безнадійно. Не хочу більше з тобою проживати на одній території. Не кохаю, не люблю. Ти мені давно остогид.
- І що далі будемо робити? - не розумів спантеличений чоловік.

- Будинок мій, автомобілі теж мої. А ти йди на свою улюблену дачу.
- Гаразд, - спокійно мовив Ілля. Хоча в самого вся середина аж кипіла від обурення. У їхнє помешкання він душу вклав. Усе робив за свій кошт.
Антоніна показала своє справжнє, нище нутро. А йому тепер доведеться без копійки на дачу вступатися. Проте він сильний, впорається. Влаштувався на роботу в інший банк. Досвід мав великий. Тому знову почав очолювати відділ аналізу та статистики. Дачу планував перетворити на справжній палац, провести тут усі комунікації.
Зовсім скоро до нього несподівано прийшла з валізами засмучена донька-студентка.
- Тату, мама зовсім з глузду з'їхала, - плакала вона.
- Що вже трапилося? - обіймав той Софію.

Ніч у материній хаті

На пасіці і тиша, наче мед,
Прозора і золочена зорею.
Димлять сліди
несходжених планет,
Осіннє поле колеться стернею.
Ця дивна ніч із місяцем-серпом
Стоїть, не йде,
та й нікуди спішити.
Устигла все засіять диво-сном
Отави, хмари, переспіле жито...
Ця дивна ніч із вересом в очах
І батоном Петровим при стежині.
Й моє дитяча казка на руках,
Що й досі пахне спіло, як ожина.
І я десь там, із бабою в саду,
Збираєм груші, стиглістю налиті.
У сонці бджоли грузнуть,
як в меду,
Ім ще вертатись з осені у літо.
А час тече неквапом, але все ж...

Нема вже баби, лиш сліди schoлoli.
Горять сади у золоті пожеж,
І мерзне вітер-одинак у полі.
Десь там, за полем, вже стоїть зима.
Та хай стоїть. Ніхто її не кличе.
І знову ніч. І мовчазна п'ятьма
Збирає в торбу зорі, як порічки.
В тій чорній торбі пасіка і я,
І баба, й груші, спільстю налиті,
І пісня непочата солов'я,
Коли ще він не долетів до літа.
І час спинився. Мо' вересня чекав,
Щоб вже удвох доскиртувати сіно.
Чиясь до шибки тягнеться рука,
Чийсь на призьбі повсідалися тіні.
Та що бужки з моїх дитячих літ
І материн любисток в шибку стука.
А у дворі лише спориш і кіт
Та ще висока,
аж до хмар, розлука.

Її ніхто убрид не перейде
Й не обмине - таких шляхів немає.
Ще літом пахне цей осінній день,
Калина спіла грона простягає.
Бузок засне у шибки на щоці,

Запахне в сінях
всохлим листям м'ята.
Ця дивна ніч із місяцем в руці,
І я один у материній хаті.
Микола БУДЛЯНСЬКИЙ

На чужому нещасті...

неї і, звичайно ж, в доларах! Або ж коли у людини, якій ти вже багато років заздриш, трапляється якеś нещастя.
Ось годину назад Таня з неприхованою радістю в голосі і повідомила Наталі про те, що Катю вигнав чоловік з дому, разом з дочкою.
Тетяна завжди всім заздрила, вишукуючи всякі неприємні речі про людей, збирала плітки. Наталія намагалася останнім часом менше спілкуватися з нею, тому що це було неприємно. Тетяна і їй теж заздрила, не втрималася і якось висловила:
- Тобі вічно щастить, у тебе все легко і просто складається в житті, люблячий чоловік, діти. Он і Катю прилаштували, тільки до мене вам діла нема.
Це було неприємно. Наталія стільки разів казала Тані: "Не можна весь час нити і вишукувати тільки погане. Зирниш навколо, адже життя прекрасне, люди в основному добрі і чудові, вони просто стурбовані своїми проблемами, маленькими і великими, а душа у них світла".
Вони дружили втрьох зі шкільної лави: Наталія, Таня і Катя. Тепер їм було вже по тридцять, вони з Катєю були обидві заміжні, мали дітей, Наталія навіть встигла народити двох. А ось Тетяна все ніяк не могла вийти заміж: той негарний, цей копійки заробляє, в іншого поганий характер, а цей її взагалі всім не влаштує.
Тому до тридцяти років була абсолютно сама і тільки заздрість та озлобленість на людей були її постійними супутниками. Чужі невдачі і нещастя приносили їй хворобливе задоволення. Наталія дивувалася, як вона змінилася, адже була хорошою дівчиною.
Але коли людина упереться в щось одне, та ще й якщо у неї характер такий, то звернути її на позитивний настрій може тільки щось дуже глобально позитивне, бажано тільки у

Тетяна заздрісна і завжди їй хочеться того, чого у неї немає. А ось тепер подумала, що, можливо, Тетяна доклала до цієї неприємної події руку. Набрала номер Каті, вона довго не брала трубку, потім відповіла:
- Наталю, я тобі потім передзвоню.
- Катю, почекай, у мене тільки одне питання, чому він раптом надумав робити цей тест?
- Ти вже знаєш? Він сказав, що хтось надіслав йому лист і повідомив про те, що дитина не його, коли він зі мною познайомився, я вже була вагітна. Боже, такий бруд, так боляче, що він у це повірив. Але найстрашніше, що він кинув мені лист з лабораторії з результатом в обличчя і там написано, що дитина не його на 99%. Наталю, як таке може бути, адже Соня його дочка.
- Не плач, ми розберемося.
Вона згадала ще й той факт, що мама Тані працювала в лабораторії незалежної експертизи. Невже Оле-на Олексіївна пішла на такі кроки? Вона зібралася і поїхала до неї додому. Жінка відчинила двері. Наталія віддала їй печиво, яке вона купила до чаю.
- Наталочко, яка ти жіночна стала, тебе не впізнати. Прохोдь. Ти вирішила стареньку відвідати?
- Проїжджала повз, подумала, а раптом ви вдома, не на роботі. Дізнатися, як у вас справи і здоров'я.
- А тобі Таня не казала? Мене скоротили, вже півроку вдома сиджу. Молодих набрали в лабораторію. Ось і племінниця туди влаштувалася, Надя. Нехай працюють, а нам і пенсії вистачить.
Наталія трохи посиділа у Олени Олексіївни, а потім запитала:
- А Надя з мамою живе?
- Та ні, вона квартиру купила в

сусідньому будинку, буквально місяць тому. Та он її вікна з блакитними шторами.
Наталія почала розуміти, як був зроблений цей результат аналізу. Вона не стала заходити до Наді, а прямим ходом поїхала до Тані. Та дуже здивувалася, побачивши її у себе на порозі. Наталія не стала розводити церемонію і з ходу сказала:
- Ти сама в усьому Віктору зізнаєшся або полетить голова твоєї сестри Наді і твоя. Ти цього хочеш?
- Йди ти, зі своєю вічною справедливістю. Праведниця. Ти мені знову все зіпсувала, не дала мені бути з Віктором.
- На чужому нещасті щастя не побудуєш. Як ти могла так вчинити з подругою, з її сім'єю і з їх дочкою?
- Ну, ви ж змогли мене кинути, а Катьку прямо під ногою підклали. Так неприємно було знаходитися поруч з цією жінкою, яку колись вважала подругою.
- Даю тобі термін до завтра, до вечора. Як ти будеш зізнаватися Віктору в скоєному, мені все одно. Але якщо я завтра подзвоню Каті і її не буде поруч з ним, я піду в поліцію.
Наступного дня ввечері їй подзвонила Катя і, захлинаючись, почала розповідати про те, що, виявляється, це все підлаштувала Тетяна. Вона сьогодні ридала у нього в кабінеті, зізнаючись йому в любові, але він їй сказав:
- Зроби так, щоб я тебе більше ніколи не бачив...
Наталія слухала і їй було радісно, що одна подруга з дитиною знову будуть жити в любові і радості, і гірко від того, що другу подругу вона втратила назавжди.
Софія БЕРЕЗНЕВА

До Дня пам'яті жертв голодомору в Україні

Жахливі голодомори 1921-1922, 1932-1933 рр. були сплановані й організовані кремлівськими можновладцями. Їхньою метою було виморити голодом українські села на Україні, Поволжі, Кубані і заселити їх зайдами-чужинцями та упокорити вцілілих, зламавши їхню волю і людську гідність. Кількість жертв цих двох голодоморів сягає від 7 до 10 мільйонів.

Голодомор був спричинений свідомими і цілеспрямованими заходами вищого керівництва Радянського Союзу і Української Соціалістичної Радянської Республіки (УСРР) на чолі зі Сталіним, розрахованими на придушення українського національно-визвольного руху. Від 20 лютого і до 2 квітня 1932 р. в Україні відбулося 1716 масових виступів проти радянської влади, 15 із яких кваліфікувалися як збройні повстання. Для придушення опору селянства було направлено 30 тисяч "активістів". Їхнім завданням було відбирати у селян всі запаси урожаю та примушувати працювати у колгоспах.

ЦК ВКП (б) і Раднарком СРСР видали 7 серпня 1932 р. закон "Про охорону соціалістичної власності" ("Закон про п'ять колосків"), який за "присвоєння" селянами навіть жмені зерна карав розстрілом, а за "пом'якшувальних обставин" - позбавленням волі на термін не менше 10 років. Станом на 22 серпня

Державне Політичне Управління зафіксувало 220 випадків відмови колгоспів і сільрад від прийняття планів хлібозаготівель, у Харківській області - 91 випадок, в Дніпропетровській - 19 випадків, у Вінницькій - 96, в Одеській - 14. 1 вересня 1932 р. Політбюро ЦК ВКП (б) затвердило для УСРР вересневий план хлібозаготівель в обсязі 85 млн пудів. А вже 20 вересня Постановою РНК СРСР та ЦК ВКП (б) відхилено пропозиції про видачу насінневої позики, попереджено радгоспи і колгоспи, що насінневі позики не будуть видавати ні для озимого, ні для ярої сіви. 1 листопада Рада Народних Комісарів (РНК) визнала незадовільним стан виконання річного плану за-

готовок в Україні і затвердила остаточний план - 282 млн пудів, із них для одноосібних господарств - 36,9 млн, для колгоспів - 224,1 млн, для радгоспів - 21,6 млн, а також стягнення міркука (міра зерна, яку беруть за помол) - 28,8 млн і насінневої позики - 8,2 млн пудів. 18-20 листопада вийшла Постанова ЦК КП(б) У, за якою за невиконання планів хлібозаготівель окремі господарства і колгоспи карали штрафами, тобто конфіскацією 15-місячної норми м'яса. Особливо промовистим свідченням геноциду є запровадження стосовно окремих населених пунктів і навіть районів так званих чорних дошок, на які заносили села, райони за зриви хлібозаготівлі, льоноз-

дачі, м'ясозаготівлі... Вперше термін "чорні дошки" згаданий у Постанові республіканського штабу від 18 листопада 1932 р. серед "Заходів з посиленням хлібозаготівель", які застосовували для подолання "куркульського впливу". Вкажемо на зміст репресивних дій стосовно тих, які були занесені на "чорні дошки": "Негайно припинити всю торгівлю (як державну, так і кооперативну), постачання будь-яким крамом, а наявний вивезти; припинити також колгоспну торгівлю; припинити кредитування у будь-якій формі і дотерміново стягнути раніше видані кредити та інші фінансові зобов'язання; провести ретельну "чистку" складу колгоспів та низових органів влади від "контрреволюційних елементів". Заборонялося колгоспникам колгоспів, занесених на "чорну дошку", робити перемол зерна у млинах. Упродовж листопада 1932-1933 рр. у селах України було заарештовано 37797 осіб і ліквідовано, за термінологією ДПУ (Державне Політичне Управління), 390 антирадянських, контрреволюційно-повстанських організацій і груп. 15 грудня ЦК КП(б)У затвердив список 82 районів, куди припинялася також поставка промислових товарів. Армія, загони НКВС оточували українські міста (бо селяни намагалися врятуватися там від голодної смерті) та залізничні станції. Мешканцям сіл забороняли виїжджати в інші райони СРСР, чому сприяло впровадження паспортної системи. Тоді ж із України здійснювався експорт сільськогосподарської про-

дукції за кордон, а керівництво держави відмовилося приймати допомогу для голодуючих з-за кордону. У Новоград-Волинському районі (нині Звягельському) Житомирської області у вересні 1932 р. було подано 250 заяв про вихід з колгоспу. Мотиви заяв аналогічні: "Прошу виключити з колгоспу, оскільки сім'я пухне з голоду - нема що їсти"... А у листі Сталіну Кривошеїн із Київщини, с. Рогозів, писав: "Я бачив, що в Росії пуд хліба - 10 крб, а на Україні - 80 крб - і немає". І тоді, коли в районі вимирали від голоду, у Новоград-Волинському для десятків чиновників із райпартком, райвиконкомом та міської ради, для судді, прокурора, секретаря ДПУ, начальника міліції, райвійськкома, завбанком, заощадкасою, голови райпрофради та його заступника облаштовували закриті їдальні, у які надходило 30% м'яса свиней, що були на годівлі в райспоживспілці. Для забезпечення цих їдалень продуктами при райспоживспілці діяли закриті молочні, м'ясні та кролеферми, птахоферма, теплиці, був ставок з рибою. Гроші на їх організацію й утримання скеровували з державного бюджету. Крім того, кожному із 33 найвищих посадовців щомісяця додавали 24 кілограми паляниць, 2 кілограми круп, кілограм макаронів, 2 кілограми оселедців, кілограм цукру, банку консервів, пляшку олії, кілограм бринзи чи сиру, кілограм цукерок, 250 папіросів, 2 бруски подарського топа та брусок туалетного мила. Крім цього, на кожного члена їх сімей видавали на місяць 12 кілограм хліба, по півкілограма

макаронів і круп, кілограм оселедців, кілограм цукру, банку консервів, кілограм цукерок, півкілограма сиру, 3 бруски мила. Закриті їдальні та "Распреди" породив закритий військовий кооператив, який обслуговував 1339 осіб офіцерства та ще 2233 членів їх сімей. Ось так на практиці реалізовувалися більшовицькі лозунги про рівність і братерство. Підручник "На великой стройке" (Рабочая книга для третьего года обучения в сельской школе. Государственное учебно-педагогическое издательство, Москва, Ленинград. 1931 р.) засвідчив, що станом на 1931-й рік (очевидно, йдеться про перепис 1926 року) росіян було 78 мільйонів, а українців - 81 мільйон! А у 1989-му, коли вже завершувалася радянська ера, чисельність росіян становила 145 мільйонів, а українців - 44 мільйони. Це - наслідки голодомору, воєн, репресій, депортацій, переселень і русифікації. **1933 рік** Червона мітла до зернини змела Провіант із осель і комор. І ходив від села до села Людожер на імення Мор, Воздаючи кончини славу, Занісши над світом молот і серп... І проклинав народ державу, В якій колосся обвивало герб. Пам'ятник жертвам голодомору у селі Ярунь, що на Житомирщині: восьмиметровий хрест, а на його фоні - зламаний колосок і падаюча зоря, як символи зникаючого людського життя, підкошеного голодом.

Валерій ДІДУХ

Спорт

ФК «Самбір-Нива-2» здобув перемогу та зіграв внічю

17 листопада у дев'ятому турі другої ліги групи А тернопільський ФК "Самбір-Нива-2" приймав аутсайдера турнірної таблиці одеську "Реал-Фарму", а 23 листопада у двадцятому турі зустрічався на виїзді зі стрийською "Скалою 1911".

розгромного. Спочатку на 64-й хвилині вдруге відзначився Мендрук і він же втретє на 80-й хвилині, вдало зігравши на добиванні після удару Пежинського, встановив остаточний рахунок - 4:0. "Самбір-Нива-2" - ФК "Реал Фарма" - 4:0 (2:0). Голи: В. Мендрук (18, 64, 80), М. Крамарчук (33). "Самбір-Нива-2": Артем Борис (Остап Доброштан, 75), Володимир Матусевич, Максим-Любомир Шута, Назар Вашишин (Ілля Матійчак, 69), Вадим Садовнік, Богдан Бідзінський (Олександр Хомишак, 75), Андрій

Дем'янчук, Дмитро Макаров (Дмитро Дударев, 62), Максим Пежинський, Владислав Мендрук, Максим Крамарчук (Юрій Болюк, 69). Старший тренер - Роман Марич. У неділю "Самбір-Нива-2" у Стрию зіграв внічю із "Скалою 1911". Гості упродовж всього поєдинку вели в рахунку, але переможний результат, на жаль, не утримали. На 16-й хвилині матчу Андрій Дем'янчук із лівого флангу увірвався у штрафну площу, змістився в центр і пробив низом у кут воріт стріан - 0:1. Перша половина зустрічі так і завершилася мінімальною перевагою тернопільсько-самбірських футболістів. У другому таймі господарі поля намагалися відігратися. І у компенсований до другого тайму час Роман Николишин скинув м'яча на правий край карного майданчика, й Олександр Фетько влучно пробив у дальній нижній кут - 1:1. ФК "Скала 1911" - "Самбір-Нива-2" - 1:1 (0:1). Голи: А. Дем'янчук (16). - О. Фетько (90+3). Після 18 поєдинків "Самбір-Нива-2" із 35 очками займає третю сходинку турнірної таблиці. У 21 турі 29 листопада "Самбір-Нива-2" прийматиме ФК "Лісне" (Київ).

«Нива» з «Металургом» не змогли завершити поєдинок

ся. Рішення про подальшу долю поєдинку ухвалить пізніше. "Металург" (Запоріжжя) - "Нива" (Тернопіль) - 2:1 (0:0; матч зупинено на 76-й хвилині). Голи: Д. Іродовський (49), В. Клименко (52), М. Місанов (68). "Нива: Ілля Ольховий, Андрій Демиденко, Мар'ян Бац, Олександр Гергега, Іван Паламарчук, Мілан

Михальчук, Віталій Михайлів (Богдан Бідзінський 75), Юрій Тлумак (Радіон Посевкін, 72), Денис Резепов (Андрій Бей, 56), Мар'ян Мисик, Валентин Напуда (Максим Крамарчук, 72). Головний тренер: Юрій Вірт. 30 листопада у вісімнадцятому турі чемпіонату першої ліги "Нива" прийматиме "Ігулець".

Тернопільські поліцейські вийшли до наступного етапу Кубка України

22 листопада у Тернополі представник Суперліги України - волейбольна команда "Поліція охорони-ЗУНУ-ШВСМ-Динамо" перемогла ВК "Датський текстиль" з Сокаля Львівської області і здобула півфінал до четвертого етапу Кубка України.

Варто зазначити, що матч із представником Вищої ліги для тернопільської команди виявився доволі не простим, у кожній партії точилися запекла боротьба. У підсумку тернопільські поліцейські здобули перемогу у трьох партіях і вийшли до четвертого етапу Кубка. На цьому

етапі змагань боротимуться 10 кращих команд з третього етапу, до яких приєднаються шість кращих волейбольних колективів Суперліги за підсумками сезону-2024/25. "Поліція охорони-ЗУНУ-ШВСМ-Динамо" (Тернопіль) - ВК "Датський текстиль" (Сокаль) - 3:0 (26:24, 25:22, 25:23).

Звітна конференція Асоціації футболу Тернопільщини

20 листопада відбулася чергова звітна конференція громадської спілки "Асоціація футболу Тернопільщини" (АФТ). На конференції, окрім делегатів, були присутні й гості, зокрема генеральний секретар Української асоціації футболу Ігор Грищенко.

Присутні хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих 19 листопада тернопільян від ракетно-дронових атак рф. На конференції заслухали звіт голови АФТ Тараса Юрика за звітний період та підвели підсумки змагань за 2025 рік. Тарас Зіновійович окреслив основні напрями роботи обласної Асоціації в році, що минає. Голова АФТ акцентував увагу на обласній дитячо-юнацькій футбольній лізі, де в семи вікових категорій у сезоні-2024/25 виступало 82 команди, а в сезоні-2025/26 восени стартувало 90 колективів ((U-9, U-10, U-11, U-12, U-13, U-15 і U-17). Розповів Т. Юрик про новий проєкт масового футболу, який цьогогоріч вперше було впроваджено спільно з Тернопільською обласною військовою адміністрацією - "Шкільна футбольна ліга". "Навесні на старт першої Шкільної футбольної ліги Тернопільської області вийшло 1450 школярів-футболістів, які сформували 105 команд з 36 громад, котрі за територіальним принципом змагалися в 13 групах. Змагання викликали величезний інтерес, відповідно у другій Шкільній футбольній лізі 2025/26 років на старт вийшли вже 192 команди, які за географічним принципом розділені на 22 групи. Перший етап змагань відбувся восени 2025 року, а його друга частина запланована на весну 2026 року", - розповів Тарас Юрик. Детально Тарас Зіновійович проаналізував чемпіонат Тернопільсь-

кої області серед дорослих команд. Тарас Юрик зазначив, що футбольний рік був не простим, адже доводилося організовувати змагання в умовах війни, тим не менше чемпіонат вдалося успішно завершити. Також у звіті голови АФТ йшлося про ветеранські змагання, де, окрім традиційного чемпіонату серед гравців, яким виповнилося 40 і більше років, другий рік поспіль провели регулярний чемпіонат серед ветеранів 50+ за участю чотирьох колективів. Згадано також було про Лігу чемпіонів та Лігу Тернопільщини, Зимову першість області, Тернопільську футзальну лігу (38 команд) та дівочий футбол. Не оминув очільник футболу Тернопільщини увагою і розвиток футболу у регіонах. Було проаналізовано, як відбувався сезон у трьох регіонах - Тернопільському (38 команд, три ліги), Чортківському (22 команди, дві ліги) та Кременецькому (16 команд, дві ліги). За словами Т. Юрика, активно розвивалася медіа складова Асоціації, зокрема, вперше всі матчі обласного чемпіонату транслювали "на живо" та з коментатором на ютуб-каналі Асоціації футболу Тер-

нопільщини і зібрали там доволі потужну глядацьку аудиторію. Ліше за останній рік мав місце понад мільйон переглядів каналу, що на 47% більше, порівняно з минулим роком. Ігор Грищенко позитивно оцінив роботу Асоціації футболу Тернопільщини, відзначивши, що вона належить до лідерів на загальноукраїнському рівні. Традиційною частиною конференції стало нагородження. Відзнаками Української асоціації футболу нагороджені Володимир Рудзік та Володимир Садковський. Почесною грамотою Української асоціації футболу - за професійність та активність у розвитку футболу нагороджені: президент ФК "Зелені леви" (Почаїв) Р. Дроб, головний тренер "Агрона" С. Богородіченко, головний тренер "Поділля" (Велика Березовиця) О. Керничний, тренер "Галича" (Збараж) А. Білик, головний тренер ФК "Збараж" М. Кузьма, голова комітету дитячояунацького футболу В. Ясоченя, голова Трибухівської громади та президент ФК "Трибухівці" О. Ковдрин і менеджер Асоціації футболу Тернопільщини М. Козмаренко.

Перекопувати, чи ні?

[illegible]

Фотоміст

Учениця Тернопільської художньої школи Софія Стадник отримала гран-прі у Всеукраїнському багатожанровому мистецькому онлайн-конкурсі "Мистецьке сузір'я України". Софія подала на розгляд журі роботу "Лялька-українка" у номінації "Образотворче, декоративно-прикладне мистецтво". Її твір вирізняється поєднанням народних мотивів із сучасними прийомами авторської майстерності. Тернополянка навчається в 3 класі відділу "Художнє оздоблення текстилю" Тернопільської художньої школи імені Михайла Бойчука. Класна керівниця юної мисткині - викладачка-методистка вищої категорії Алла Твердинок.

■ У Тернопільській міській бібліотеці-філії №5 для дітей відкрили виставку "Барвисте диво народного мистецтва", присвячену Всеукраїнському дню працівників культури та майстрів народного мистецтва.

На експозиції презентовано понад 50 лялько-мотанок громадської організації "Школа борщівської народної сорочки". Серед експонатів - справжні витвори народного мистецтва: ігрова іграшка "Долонька щастя", ляльки у народному стилі - східно-подільська, гуцулка, колядники, дід і баба, а також інші вироби, створені у техніці славетної борщівської вишивки. Авторки робіт - талановиті українські майстрині народних художніх промислів та художньої вишивки: Марія Стухляк, Галина Переймбіда, Надія Мороз, Олександра Ситник, Вікторія Кривоніс, Наталя Грицишин, Галина Харто-няк і Тетяна Яциковська.

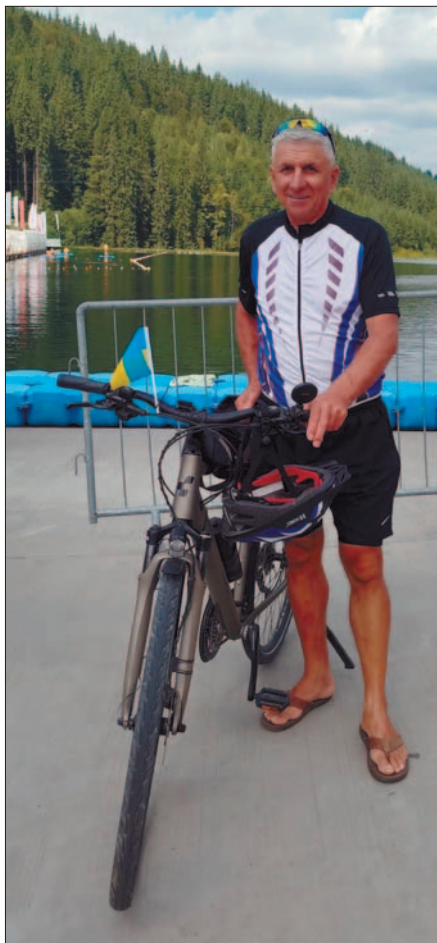
У Карпати - на велосипеді

■ Хочу розповісти про свого батька Семена Петровича Гасая, жителя села Гори-Стрийовецькі, що на Збаражчині.

З благословення священника він у свої понад 60 років спочатку зі Збаражчини на велосипеді їздив до товариша у Бережани. А цього літа здійснив подорож, подолавши понад 300 кілометрів за три дні. Успішно доїхав до Буковелю та зійшов на Говерлу. У Facebook розмістив свої дописи з фото та короткими розповідями з цієї подорожі. Вони - про віру у себе й любов до України. Щиро розповідав нам і про те, що по дорозі до Карпат відвідував кількох одногрупників. Такі зустрічі, звісно ж, залишають надовго свій теплий слід. Мій тато - сильна духом людина, він веде здоровий спосіб життя, любить пограти у футбол, садити й обрізати дерева, насолоджуватися врожаєм, власноруч вирощеними у саду та на городі. Його орієнтиром життя є рух - праця, ходіння пішки та їзда на велосипеді. Мені хотілося б, щоб про цю історію дізналися читачі вашої газети, адже вона може надихнути багатьох мріяти та діяти, незалежно від віку. Ми всі чекатимемо на цю публікацію, особливо бабуся з Максимівки Ганна Михайлівна Удич, яка роками передплачує та читає газету "Свобода".

Ганна БУЛАРУ

На фото: Семен Гасай; родина Ганни Булару

«Листопадова коліскова»

■ Артистка з Тернопільщини Vitaliia (Віталія Грицак) спільно з гуртом "Жоржини" заспівали зворушливу коліскову на слова вбитого росіяни харківського письменника Володимира Вакуленка.

Це лірична композиція, яка звучить акапельно в чотири голоси. Спершу мелодія народилася під калімбу після того, як Vitaliia прочитала книгу Володимира "Щоденник окупації" й знайшла в ній поезію "Листопадова коліскова". Слова настільки вразили артистку, що вона одразу почала щось наспівувати, й так з'явилася перша версія в Тіктоці, яка отримала багато відгуків та прохань записати повну версію. "Я дізналась історію Володимира Вакуленка у березні 2022 року, коли у новинах розповіли, що його тіло знайшли у братській могилі на Харківщині. Тому коли побачила, що вийшла посмертна книга Володимира "Щоденник окупації", то одразу замовила. У другому

розділі були його вірші. Там я і зустріла вперше цю поезію - "Листопадова коліскова", де дуже сподобався рядок "Гойдає нічку спати, щоб народилася тиша". Я взяла калімбу і почала щось підспівувати, мелодія відразу з'явилася - якесь і наче тепла, а наче і моторозна трохи, містична. Бо саме таким і є переплетення в цій пісні - такі ніжні слова і така трагічна доля автора. Це не тільки коліскова для дітей у звичному розумінні, це ніби коліскова для нас усіх - щоб трохи урівноважити свій спокій", - ділиться Віталія. Вона найбільше переживала за

те, чи сподобається така версія коліскової мамі Володимира та його синові, якому і присвячені його рядки. Дізналася контакти рідних у видавництві Vivat та отримала дозвіл на оприлюднення коліскової. Але мама дала дуже зворушливий відгук і написала, що хоч їй і сумно, але тішить, що пам'ять про її сина живе і буде жити. Коліскова від Vitaliia та гурту "Жоржини" - це також своєрідний протест проти того, що росіяни у нас забирають такі потужні голоси талановитих українців, але вони продовжують звучати й жити у книгах, піснях та мистецтві.

У Вікні є бездонні озера, які не замерзнуть узимку

колір через водорості, а місцеві легенди додають їм містичності. Чому ці озера місцеві вважають бездонними? Бо фахівці дійсно протягом багатьох років не змогли визначити їх точну глибину, бо це карстові озера. Там вапнякові породи, які формують все нові й нові порожнини, канали та тунелі. "Акваріум" зі зграйок риб тут можна побачити лише взимку та ранньою весною. Вже у травні на поверхні з'являються грудки коричневих водоростей. Щодо легенд від місцевих мешканців, що надають озерам особливого містичного аурі, то більшість із них про те, що хтось колись падав в озеро, або кидав щось туди, а потім ця людина чи річ опинялися десь у сусідньому селі чи ще далі. Один із переказів розповідає про чоловіка, який упіймав рибу та почепив на неї дзвіночок, після

чого відпустив в озерце. Зловили її в річці в сусідньому селі. І це при тому, що озеро не має витоків. Інша легенда про те, як злий пан хотів напоїти коней цілющою водою. Однак впав в озеро разом з бричкою. Знайшли його через кілька днів аж у Збручі, що за десятки кілометрів. Насправді ж озерця, які виникли в результаті дії джерельних вод у вапняку, мають дно, просто його неможливо побачити. Та й доплисти до нього очокх поки не було. "Вікно" знає своїми природними пам'ятками, - каже староста села Галина Томчишин. - Зокрема, це перлина запівідника "Медобори" - гора Гостра, карстові озерця-вікнини, що й дали назву селу, та надзвичайно мальовничі "Франкові скелі". А місцеві озера люди вважають святими і цілющими.

Галина ВАНДЗЕЛЯ

■ У селі Вікно, що на Гусятинщині, є унікальні карстові озера, які не замерзають навіть за мінус 25 градусів. Також ці озера називають бездонними через складність визначення їхньої глибини.

Одне з озер має назву Бездоння, інше - Синє. Ці унікальні карстові озера світова наука називає природним дивом. Озера мають яскраво-блакитний або темно-фіолетовий

З нагоди святкування дня народження вітаємо дорогого чоловіка, тата, зятя, швагра **Ігоря Несторовича ЧЕРНИКА з м.Тернополя.**

Нових ідей, починань, відкриттів,
Гарних, щасливих, успішних подій.
Вражень прекрасних, цікавих місцевостей,
Радісних, дивних картин і миттєвостей.

В житті хай складеться так, як хотілося,
В серці завжди буде мужність, сміливість.
І від душі в цей день ми бажаємо
Щастя, успіхів, вдачі. Вітаємо!

Вітаємо зі святом чудовим.
Бажаємо наснаги та сили.
Нехай буде тіло здоровим,
Нехай буде серце щасливим.

Нехай день народження буде
Веселим і гамірним святом.
Хай поруч ідуть добрі люди,
Хай спокій і мир буде в хаті.

Твій ювілей - то мудрості пора.
Хай буде вдосталь і в житті, і в домі.
Здоров'я, щастя, злагоди, добра,
Добробуту та щирої любові.

З любов'ю і найкращими побажаннями -
дружина Лілія з дітьми, тесть Теодор, швагрю
Олександр і вся велика родина.

Ангелики для військових

У Тернопільській школі №16 провели майстер-клас із виготовлення ангеліків. Захід приурочили пам'яті викладача Тернопільського національного педагогічного університету, кандидата історичних наук Володимира Брославського.

дружина Володимира, Тетяна Брославська. Майстерклас відбувся у класі, де навчається їхня донька Софія. Під час заняття діти разом із батьками створювали символічних ангеліків, до кожного з яких прикріплювали побажання для військових. Окрім творчої частини, учні та батьки долучилися до збору необхідних речей для підрозділу, у якому служив Володимир Брославський. Збирали засоби особистої гігієни, грілки та продукти. Все зібране передадуть військовим на передову.